

Сармат: від службового собаки до героя, який шукає міни

3

Боротьба з корупцією: чому для перемоги потрібні нові інструменти

4

Газета Свобода
Найцікавіша і найдоступніша!
ПЕРЕДПЛАТНА ЦІНА НА 2025 РІК

Тижневик, **індекс 40184**

1 місяць	73.00 грн.	6 місяців.....	338.00 грн.
3 місяці.....	179.00 грн.	12 місяців.....	656.00 грн.

У ціні газети враховано вартість поштових послуг: приймання передплати та доставка видання до передплатників

№69 (513), середа 4 грудня 2024 року

Свобода

плюс Тернопільщина

Незалежна громадсько-політична газета

8 сторінок

Слава Україні! Героям Слава!

Чому потрібно передплатити «Свободу»

■ Ми принципово уникаємо дешевих сенсацій, не поширюємо фейки й не працюємо на олігархів. Газета "Свобода" існує завдяки підтримці свідомих читачів, які цінують чесну, незангажовану журналістику.

- це внесок у правду! Разом ми зможемо більше!
 Передплатити газету "Свобода плюс Тернопільщина" можна у будь-якому відділенні Укрпошти, у листонош або онлайн.

Як оформити передплату онлайн?
 1. Перейдіть на сайт <https://peredplata.ukrposhta.ua/> і знайдіть видання у місцевих медіа Тернопільщини за назвою або індексом 40184.
 2. Вкажіть період передплати.
 3. Оформіть передплату, вказавши потрібні дані.
 4. Або скористайтеся пропозиційним qr-кодом.

Наші матеріали - це завжди перевірені факти, аналіз і чесний погляд на події. Ми пишемо для людей і про людей, ставлячи на перше місце правду. У світі, де інформацію часто спотворюють, "Свобода" залишається вже 35 років голосом незалежності.

Ми впевнені, що важлива інформація має бути доступна кожному, а не ховатися за платним доступом. Але щоб продовжувати працювати в інтересах суспільства, нам потрібна ваша підтримка. Передплата газети - це не просто фінансова допомога, це віра в чесну журналістику й майбутнє, де правда не має ціни.

Підтримайте газету "Свобода"! Підтримайте незалежну пресу! Передплативши газету, ви стаєте частиною великої справи - розвитку незалежної журналістики, яка служить суспільству. Ваша передплата

35 років довіри читачів

Безпілотники уже другу ніч поспіль тероризують Тернопіль

■ 2 грудня 2024 року близько 01:05 у Тернополі ворожий дрон атакував житловий п'ятиповерховий будинок на вулиці Чубинського, 1. Унаслідок удару загинув 45-річний чоловік. Його дружину та ще двох жителів будинку госпіталізували до лікарні. А ще троє мешканців отримали поранення.

До лікарні доправили дружину загиблого, яка зазнала важких опіків, а також двох інших постраждалих. Пошкоджено квартири, транспортні засоби у дворі будинку та сусідню інфраструктуру.

Як повідомив голова обласної військової адміністрації Вячеслав Негода, це був цілеспрямований удар по мирному населенню: "Ця атака є черговим актом терору з боку окупантів, спрямованим на цивільне населення".

У ДСНС повідомили, що внаслідок атаки поранені троє людей. Рятувальники евакуювали з будинку 94 людини. Вибухова хвиля пошкодила вікна сусідніх будівель, школи та 20 авто. Зазначимо, що повітряну тривогу оголосили в Тернополі 2 грудня о 00:06. Сигнал про відбій пролунав приблизно о 2:18.

Нагадаємо, що росіяни п'ятьма БПЛА атакували Тернопіль 26 листопада. Тоді у місті повністю зникло електропостачання, були проблеми з водопостачанням та перестав курсувати громадський електричний транспорт. Міська влада Тернополя розгорнула пункти обігріву.

А в ніч на 3 грудня був ще один приліт. Внаслідок чергової атаки ворога, під час нічної повітряної тривоги, у місті Тернопіль зафіксовано удар БПЛА по одному з підприємств. В результаті цього на його території виникла пожежа.

Завдяки оперативним та злагодженим діям співробітників ДСНС пожежу було локалізовано, а згодом повністю ліквідовано. Постраждалих не було, проте знову виникли проблеми з електрикою.

■ Останнім часом у Тернополі розгорілися баталії щодо приміщення мистецького коледжу імені Соломії Крушельницької.

Усе почалося з того, що на сесії обласної ради, яка відбулася 29 жовтня 2024 р., депутат обласної ради Василь Деревляний запропонував передати один із корпусів Тернопільського мистецького коледжу ім. Соломії Крушельницької для облаштування Будинку ветеранів. Сама ідея добра, як кажуть, на часі, бо демонобілізовані, поранені військові, члени їх сімей, представники громадських організацій, волонтери потребують не тільки медичної реабілітації, а й моральної, юридичної підтримки, спілкування, направлення різних цікавих ідей для ще військових днів, і для мирних, на які всі ми так чекаємо.

Але й творчі молоді люди, педагоги у ці складні дні хочуть відчувати підтримку та захист від держави не за залишковим принципом.

Приміщення у центрі Тернополя - ласий кусень

У корпусі біля драмтеатру в обласному центрі донедавна розмішувалася обласна телерадіокомпанія, відтак - Суспільне телебачення. Тут було багато працівників, спеціальної техніки та апаратури. Мушу констатувати, на рівні держави журналістика занепадає. Як у свій час останні місця у рейтингах на ринку праці, а отже, й оплаті було відведено працівникам галузі культури, тепер така доля спіткала й журналістику. Відбулося роздержавлення преси й інші процеси у ЗМІ, що значно вплинуло на матеріально-технічну базу. Негативний шлейф всездоз-

воленості щодо його величності Слова маємо і у соцмережах. Це призводить до меншої затребуваності журналістів, чесних, об'єктивних публікацій та телесожетів.

Таким чином і це приміщення спорожніло. Його два роки тому депутати обласної ради передали в користування мистецькому коледжу імені Соломії Крушельницької, що також не погано. Принаймні нікому його не вдалося "хапнути", як звикли казати у народі. А вже приміщення і земля у центрі Тернополя - ласий кусень. На такий завжди знайдуться охочі покласти око.

Але для мистецького коледжу приміщення у Тернополі на бульварі Шевченка, 17 привабливе і тим, що має велику залу для концертів.

У коледжі навчається 300 студентів. Днями вони вишли на протест, аби їм і надалі залишили цей навчальний корпус. Хоча і не планували повністю віддавати приміщення ветеранам.

Закінчення на 3 стор.

У НАБУ «по хабару» все погано? Антикорупційники вже звинувачують Головка у недекларуванні батьківської квартири

21 листопада правоохоронці провели обшук у квартирі колишнього голови Тернопільської обласної ради Михайла Головка. Згідно з даними, у обшуках брали участь близько 20 озброєних працівників правоохоронних органів, які прибули для перевірки нерухомості на вулиці Новий Світ.

Слідчі дії відбуваються на тлі розслідування справи щодо можливої корупції, у рамках якої Михайла

Головка затримали влітку 2023 року.

Основна увага слідчих зосереджена на нерухомості, яку Михайло Головка не задекларував. Йдеться про суміжні квартири, що мають спільний вхід, а також технічний поверх, який облаштований під спортзал. Спортзал є спільна власність усіх жителів будинку і його облаштування дозволив ЖЕК, усі жителі під'їзду мають до нього доступ.

Згідно з інформацією, квартира батьків пана Головка не є його влас-

ністю, тому він не зобов'язаний був зазначати її у декларації. Це нерухоме майно належить батькам з 2018 року, що за два роки до придбання квартири Головка. Самі ж батьки з 1997 року за кордоном на заробітках і зараз перебувають у США.

Національне антикорупційне бюро України проводить розслідування, однак критики наголошують на відсутності конкретних доказів та невідповідності звинувачень фактичному ста-

ну справ. Деякі експерти стверджують, що процес має політичне підґрунтя. Схоже, у НАБУ нервують, а тому з'являються недолугі підозри про недекларування батьківської квартири. Навіть зі встановленим фактом проходу між квартирами - це нічого детективом не дає. Є безліч прикладів, коли навіть просто сусіди об'єднують квартири спільними дверима.

А тим часом суддя Тернопільського окружного адміністративного суду Петро Баб'юк став на сторону Терно-

пільської обласної ради у справі про поновлення Головка на посаді.

В цей самий час Верховний Суд приступив до розгляду касаційної скарги обласної ради на відому жителям Тернопільщини апеляцію, що встановила незаконність рішення обласної ради щодо все того ж звільнення пана Головка.

Отже, цікаво розгортаються події. Вірогідно ми станемо свідками, нехай і нетривалого, та все ж повернення Михайла Головка на посаду голови обласної ради. Та й у справі про хабар все більше ознак провалу обвинувачення. Запасемося попорно...

За матеріалами Політерно

«Контінентал» допоміг відреставрувати сцену в Скалатському будинку культури

■ У Скалатському міському будинку культури - приємні зміни: у закладі оновили підлогу сцени й відремонтували каналізацію. Реалізувати ці проекти допомогла "Контінентал Фармерз Груп".

Як зазначає старший менеджер зі зв'язків з громадськістю кластера "Центр" Іван Триснюк, компанія зацікавлена в процвітанні й добробуті населених пунктів, де вона обробляє землю.

"Із соціального бюджету ми спрямовуємо кошти на розвиток сіл і містечок: підтримуємо наведення благоустрою, молодіжні й спортивні проекти, ремонти в школах, садочках, медичних закладах та храмах. І, звісно, не залишаємо без уваги сферу культури. Тому радо відгукнулися на потреби Скалатського міського будинку культури", - каже Іван Триснюк.

За словами старшого менеджера зі зв'язків з громадськістю кластера "Центр", на реставрацію підлоги сцени компанія спрямувала 78,3 тис. грн, а на будматеріали для ремонту водовідведення - ще майже 41 тис. грн.

Директорка Скалатського міського будинку культури Ірина Поруць-

ка розповідає: тепер на осучасненій сцені комфортніше проводити репетиції та виступи. Радіють цим змінам і учасники зразкового аматорського ансамблю танцю "Перлина", який діє при будинку культури.

"Цей колектив - наша гордість. Юні таланти здобули вже багато нагород і відзнак у конкурсах, а також завоювали симпатії скалатчан", - каже Ірина Поруцька.

Схвально відгукуються про підтримку аграріїв і секретарка Скалатської міської ради Софія Магмет. "Контінентал" регулярно допомагає Скалатській громаді втілювати різноманітні проекти, і чільне місце

посідає підтримка освітніх закладів та піклування про молодь", - зазначає Софія Магмет.

Окрім цього, компанія скерувала гроші на купівлю проектора, екрана та акустичної системи вартістю понад 41 тис. грн для Скалатського замку, який належить до Національного заповідника "Замки Тернопілля". Обладнання використовуватимуть для проведення екскурсій.

Нагадаємо, що з початку 2024 року "Контінентал Фармерз Груп" скерувала для населених пунктів у регіонах своєї присутності 31 млн грн соціальних інвестицій.

Мар'яна РУДА

Податки по-новому: скільки і за що доведеться платити українцям

■ Президент України підписав закон про підвищення податків: зростуть податки на прибутки банків, небанківських установ, АЗС, а також військовий збір. Стосуватимуться нові правила оподаткування і фізичних осіб-підприємців. Чому влада пішла на цей крок, що розраховує робити з отриманими грошима та скільки саме доведеться платити українцям?

Що і коли зміниться

Нове оподаткування почало діяти з 1 грудня. Найсуттєвішою зміною у законі є збільшення військового збору: для фізичних осіб він зростає з 1,5% до 5%. Вияток зроблять лише для службовців ЗСУ, для них ставка залишиться 1,5%.

А от для фізичних осіб-підприємців зміни будуть іншими. ФОПів першої, другої та четвертої груп замість 800 гривень мають платити 10% від мінімальної заробітної плати. А фізособи-підприємці третьої групи - сплачуватимуть 1% від доходу.

Зміняться й податки для банків: замість 25% ставки податку на прибуток їм доведеться сплачувати 50%. І новий податок запровадять "заднім числом" - тобто за 2024 рік доведеться доплатити. Тоді як небанківським фінансовим установам замість 18% ставки податку на прибуток доведеться з наступного року платити 25%.

Нове оподаткування стосуватиметься також авансових платежів з податку на прибуток для АЗС: 30, 45 або 60 тисяч гривень за кожну станцію залежно від її типу.

Закінчення на 4 стор.

Домоможи захиснику - донать кров на ЗСУ!

Тернопільський обласний центр служби крові. Тернопіль, вул. Клінічна 8, тел. - 0 (352) 52-52-12, 0 (66) 121-40-73

Погода
 4 грудня - хмарно, з проясненнями, без опадів. Вітер північно-західний, 2-3 м/сек. Температура повітря вночі близько 0, вдень 2 градуси тепла. Атмосферний тиск 739-736 мм рт. ст. Схід сонця - 7.56, захід сонця - 16.19. Тривалість дня - 8.22.

5 грудня - сильна хмарність, без опадів. Вітер північно-західний, 2-3 м/сек. Температура повітря вночі 0, вдень 1 градус тепла. Атмосферний тиск 743-740 мм рт. ст. Схід сонця - 7.57, захід сонця - 16.18. Тривалість дня - 8.21.

Війна в Україні за тиждень

Огляд основних подій, які стосуються воєнних дій в Україні, з 25 листопада по 1 грудня

Бойові дії

У Мінборони повідомили, що у листопаді російські окупанти зазнали найбільших безповоротних і санітарних втрат у живій силі від початку широкомасштабного вторгнення – 45 720 військових.

Російська ДРГ вночі 25 листопада намагалася прорвати кордон у районі районі КПП Голтвіка – Нехотєєвка біля Козачої Лопани в Харківщині. Частину диверсантів вдалося ліквідувати, решта відступили назад до Белгородської області.

26 листопада Сили оборони відкинули росіян від Куп'янська і контролюють ситуацію на підступах. Російські ДРГ випробовують оборонні позиції ЗСУ, на човнах переправляються через Оскіл, і йдуть фактично мінімними полями.

Станом на 26 листопада інформація про наступ російських військ на Козачу Лопань, яку поширюють російські пабліки, не відповідає дійсності. Станом на 26 листопада ворог намагається зруйнувати укріплення Сил оборони на Товчанському напрямку – біля КАБами й артилерією. Загарбники не в змозі просуваються великими колонами, важкою бронетехнікою, оскільки всі ділянки «простріляні».

Росіяни намагаються взяти під вогневий контроль місто Курахово Донецької області та логістичні шляхи, які ведуть до нього (станом на 26.11). Сили оборони стримують ворога та завдають загарбникам значних втрат у живій силі і техніці.

Станом на 27 листопада ворог накопичує сили, посилює фортифікаційні споруди, перекидає оборонне озброєння, щоб не дати ЗСУ форсувати Дніпро, висадити десант на Тендрівській і на Кінбурнській косі. В районі Антонівського мосту (що з'єднує Херсон із лівобережжям), росіяни відпрацьовують форсувальні дії малими групами піхоти. Про велике форсування ворогом водної перешкоди наразі не йдеться.

27 листопада російські окупанти активізували штурмові дії на Времівському напрямку, однак на Запоріжжі ворог накопичив сили не для наступу, а для спроб вклинитися в оборону українських військ.

Станом на ранок 28 листопада ситуація на Куп'янському напрямку відносно стабільна, на Краматорському напрямку і напрямку Часового Яру кількість штурмів ворога знизилася.

28 листопада бійці бригади «Сpartан» спинили спробу наступу росіян на Запорізькому напрямку. Окупанти намагалися наступати групою піхоти на позиції нацгвардійців, але їхні дії були завчасно виявлені аеророзвідкою «Сpartану». Головнокомандуючий ЗСУ Сирський 29 листопада під час перебування у Донецькій області сказав, що підрозділи Сил оборони України на Покровському та Курахівському напрямках додатково забезпечать резервами, боєприпасами, озброєнням і військовою технікою.

У ніч проти 1 грудня аналітики проекту DeepState повідомили про окупацію росіянами населеного пункту Берестки Донецької області. Крім того, аналітики повідомляють про просування ворога біля Масотівки та Лозової на Харківщині, а також біля Жовтого, Пушкіного, Дальнього та Благодатного на Донеччині.

Атаки по Росії

Сили оборони України вночі 25 листопада завдали ударів по низці важливих об'єктів у Брянській, Калузькій та Курській областях РФ. Зокрема було завдано удару по військовому аеродрому «Халіно» та командному пункту російських військ. Удару було завдано за допомогою ракет АТАСМС, які вразили стратегічні цілі, зокрема військові об'єкти та техніку агресора.

У результаті операції ГУР Мінборони України було уражено об'єкт паливно-енергетичного комплексу в Калузькій області РФ – нафтобазу АТ «Калугангафтопродукт», на якій виникла пожежа.

Уночі 25 листопада у Калузькій області дрони атакували оборонний завод «Тайфун», на якому розробляється та виробляється радіоелектронна апаратура, оптико-електронні системи, компоненти для ракетних і авіаційних систем тощо. На заводі виникла потужна пожежа.

OSINT-аналітики з'ясували, що Україна у ніч на 25 листопада вперше вдарила американськими балістичними ракетами АТАСМС з касетною бойовою частиною по російському аеродрому тактичної авіації «Курськ-Східний». Ракети атакували стоянку бойових літаків.

26 листопада Мінборони РФ визнали, що 23 і 25 листопада три далекобійні ракети АТАСМС, запущені ЗСУ, досягли цілей на Курщині, і готує дії у відповідь. 27 листопада ЗСУ атакували аеродром Бельбек у Севастополі. За даними моніторингових ресурсів, на північний захід півострова летіло близько 40 БПЛА, маловисотні протикорабельні ракети «Нептун» і невстановлені крилаті ракети. Після вибухів у Севастополі здійнявся дим над військово-морським училищем імені Нахімова у Стрілецькій бухті.

27 листопада вранці у Ростовській області виявили уламки безпілотників в населеному пункті Зерноград. У цьому місті розташований військовий аеродром, на якому базуються гелікоптери Мі-8 та Мі-28НМ. Також удару зазнав хутор Чкалов у М'ясніковському районі. Тут базується 381 гвардійський арт-полк. Наразі наслідки атаки не відомі.

28 листопада 2024 року в результаті успішної операції ГУР МО України на території тимчасово окупованого Криму знищено російський радіолокаційний комплекс «Подльот». Мобільна РЛС 48Я6-К1 «Подльот» використовується ворогом для виявлення повітряних цілей на малих і гранично малих висотах.

29 листопада у Криму в селі Вітине Сакського району стався вибух. Можливо влучання у комплекс РЗК С-400.

Генштаб підтвердив ураження нафтобази «Атлас» у Ростовській області РФ, фіксується щонайменше два середки займання.

29 листопада в результаті операції ГУР у Криму завдані успішні удари по дороговартісних радіолокаційних комплексах Росії. Це одна радіолокаційна станція «Каста-2е2» і дві радіолокаційні станції «Подльот».

РЕЗУЛЬТАТИ БОЙОВОЇ РОБОТИ з 25 листопада по 1 грудня

Росія застосувала понад 500 керованих авіаційних бомб (з 18 по 24 листопада – понад 800), близько 120 ракет (з 18 по 24 листопада – понад 20 ракет) та майже 660 ударних БПЛА (з 18 по 24 листопада – понад 460)

© 2024 УкрІнформ. У разі використання матеріалів посилайтеся на нас: www.ukrinform.ua

Повну версію військового огляду за тиждень читайте на УКРИНФОРМІ

Свобода

Головний редактор Тарас Савчук

Відповідальний секретар Віктор Уніят
Літературний редактор Наталія Гавришко
Редактор відділу Галина Вандзеляк
Бухгалтерія Галина П'ятиківська
Рекламний відділ Оксана Волошина

Індекси видання: 61369, 40184.

E-mail редакції: reklama-svoboda@ukr.net, svoboda-te@ukr.net. Сайт: svoboda.te.ua

Віддруковано: ТОВ «Поділля-Тер», м. Тернопіль, тел. (0352) 52-27-37, (067) 252-18-51, сайт www.a-print.com.ua. Замовлення № 1335. Тижневий тираж 12200

Висловлювані авторами думки можуть не збігатися з позицією редакції. Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати тексти. Оригінали не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами – лише на сторінках газети. Матеріали під рубрикою «Політична трибуна» надруковані на правах реклами. Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.

Ідентифікатор в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа: R30-02865
Рішення Нацради України з питань телебачення і радіомовлення №571 від 29.02.2024 р.

46008, м. Тернопіль, вул. Торговиця, 11, ТОВ «Редакція газети «Свобода», р/р UA8630033500000026000624332 в АТ «Райффайзен Банк» м.Київ, МФО 300335, код 21157527

Журналісти: тел. 0 (352) 23-55-02
Реклама: тел. 0 (68) 932-29-05

...І плакали зорі на Божій дорозі, Як Янголом воїн у небо злетів...

Герої не вмирають!

«Це була людина-душа»...

25 листопада жителі Тернопільської громади віддали останню шану військовослужбовцю, головному сержанту стрілецької роти Віталію Бабію (30. 07. 1985 р.н.), який помер 18 листопада від отриманих поранень під час виконання бойового завдання 15 листопада у Запорізькій області.

Світлої пам'яті Віталія навчався у ЗУНУ. Пішов на фронт у 2014 році. Воював на Луганщині. Напередодні повномасштабної війни поновив контракт. Служив на Полтавському, Сумському, Харківському напрямках, де отримав поранення. Бойові побратими згадують Віталія лише дуже добрими словами: «Це була людина-душа». Поховали захисника на алеї Героїв Микулинецького кладовища.

Щірі співчуття матері Марії, дружині Ірині, сестрі, усій родині та близьким... Вічна та світла пам'ять Герою!

Понад пів року вважався зниклим безвісти

26 листопада жителі Бучачкої громади провели останньою життєвою дорогою до місця вічного спочинку військовослужбовця, стрільця-санітара 1-го егерського відділення, мешканця Бучача Руслана Грицьва (1978 р.н.), який загинув під час виконання бойового завдання 3 травня цього року поблизу населеного пункту Семенівка Покровського району Донецької області. Справжній патріот, вірний захисник України. Таким світлою пам'яті Руслана назавжди залишиться у пам'яті жителів Бучача. Поховали мужнього воїна на кладовищі у Нагір'ї. Щиро співчуваємо матері захисника Тетяні, дружині Юлії, донечці Валерії та усім рідним і близьким... Вічна слава і шана Герою!

Матір втратила вже третього сина

28 листопада жителі Лановецької громади провели останньою життєвою

дорогою до місця вічного спочинку військовослужбовця, солдата десантно-штурмового відділення, мешканця села Михайлівка Олександра Гончаренка (15. 04. 1980 р.н.), який загинув 22 листопада під час бойових дій на Курщині.

Світлої пам'яті Олександр залишив у вічному смутку матір, яка навкві попрощалася вже з третім сином, дружину, сестру і всю родину та близьких. Поховали мужнього воїна у с. Михайлівка.

Щірі співчуття рідним і близьким... Вічна пам'ять і слава Герою! Був командир ракетно-зенітного взводу

29 листопада жителі Іване-Пустенської громади, що на Борщівщині, провели в останню путь військовослужбовця, командира зенітного ракетного взводу, молодшого лейтенанта, мешканця села Іване-Пусте Михайла Бурго (3. 11. 1993 р.н.), який загинув 25 листопада під час виконання бойового завдання.

Світлої пам'яті Михайло народився у с. Романів на Львівщині, з перших днів повномасштабного вторгнення став на захист України.

Захисник у пам'яті близьких завжди залишиться добрим, щирим, усміхненим, який любив життя та Україну. Мужній воїн залишив у вічному смутку матір, дружину, сина, брата... Щірі співчуття рідним та близьким, розділяємо біль їх непоправної втрати...

Вічна пам'ять та слава Герою! "Ви розумієте, що захищати Україну мають усі..."

29 листопада жителі Кременецької громади віддали останню шану військовослужбовцю, командиру 2 стрілецького взводу (з охорони та бойової частини А****, молодшому лейтенанту, мешканцю села Веселівка Віктору Кашуку (11. 02. 1982 р.н.), який помер 26 листопада у КПП «Запорізька обласна клінічна лікарня» від ран, отриманих під час виконання бойового завдання в Запорізькій області.

Світлої пам'яті Віктор закінчив Кременецьку ЗОШ №5, працював заступником директора у ТОВ «Газ-Пласт», у перший день повномасштабного вторгнення добровільно пішов захищати Батьківщину в лавах батальйону 105 ОбрТрО. Рідним сказав: «Ви розумієте, що захищати Україну мають усі».

Без люблячого татуса залишилися

трьох дітей, у вічному смутку дружина Валентина й уся родина.

Поховали полеглого захисника на кладовищі у селі Веселівка.

Висловлюємо співчуття рідним, близьким та усім, хто знав Героя Віктора!

Вічна пам'ять і слава українському воїну.

Останню дорогу встелили пелюстками квітів...

29 листопада жителі Великогаївської громади віддали останню шану військовослужбовцю, мешканцю села Застінка Петру Сушецькому (12. 08. 1993 р.н.), який загинув 26 листопада під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Багатир Волноваського району Донецької області. До війни світлою пам'яті Петро працював у ВАТ «Птахофабрика Тернопільська». Його мобілізували у лютому цього року. У військовій частині був майстром ударних безпілотних авіаційних комплексів. Захисника згадують, як доброго, щирого, завжди усміхненого чоловіка й справжнього патріота.

У рідному селі Героя зустріли на колінах вздовж дороги, вистеленої квітами та лампадками. Тіло несли квітом до рідної хати, біля воріт якої зустрічав онука дідусь... Як колись зі школи, а сьогодні... з війни, щоб назавжди попрощатися.

Щиро співчуваємо матері Олександри, сестрі Ірині, дідусеві Роману, усім рідним і близьким...

Доземний уклін і вічна пам'ять воїну-Герою!

Був життєрадісним і товариським...

30 листопада жителі Тернопільської громади віддали останню шану військовослужбовцю, начальнику варти стрілецького взводу (з охорони та оборони важливого державного об'єкта) стрілецької роти 1-го стрілецького батальйону Національної гвардії України, головному сержанту Андрію Іванціву (13. 05. 1971 р.н.), який загинув 15 листопада під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Гродівка Покровського району Донецької області.

У день загибелі світлої пам'яті Андрія виповнився 21 рік, як він одружився. Сестра Ольга у соцмережі написала: «Дорогий братику, татку, коханій... Ти був життєрадісним, товаришким, був на саксофоні та мвім зробити ремонт у хаті, зварити борщ і... тринадцять днів сміливо вистояв на позиції. Чи важко тобі було, ти нам

вже не розкажеш, але знай, що пам'ять про твій подвиг житиме у наших серцях...»

Не стримує печучого болю й дружина Ірина: «Мій коханий чоловік назавжди прибув додому. Тепер він - янгол, охоронець нашої сім'ї. Дякую побратимам, які у надзвичайно важких обставинах, під обстрілами, вислали тіло. Назавжди в моєму серці...»

Поховали захисника на алеї Героїв Микулинецького кладовища.

Щірі співчуття рідним і близьким... Вічна пам'ять та слава Герою!

Пішов до Бога, щоби поповнити ряди Небесних воїнів

1 грудня жителі Озернянської громади провели останньою життєвою дорогою до місця вічного спочинку військовослужбовця, мешканця села Сировари Михайла Костюка, серце якого перестало битися 29 листопада під час його перебування у відпустці.

Світлий, добрий спомин про захисника України назавжди залишиться в серцях та спогадах його рідних, родичів, бойових побратимів...

Поховали мужнього воїна у Сировах.

Щірі співчуття рідним та близьким

Вічна пам'ять і слава Герою!

Був світлою і скромною людиною...

1 грудня жителі Тернопільської громади віддали останню шану військовослужбовцю Івану Смолюху (21. 08. 1997 р.н.), який загинув 9 листопада під час виконання бойового завдання у Запорізькій області.

Світлої пам'яті Іван закінчив Тернопільську ЗОШ № 11, факультет прикладних інформаційних технологій та електроінженерії ТНТУ ім. І. Пулюя (2019 р.), отримав диплом магістра.

Надзвичайно людський, скромний, готовий у будь-яку хвилину прийти на допомогу, таким пам'ятають Івана шкільні друзі і вчителі... Був надійним другом, світлою людиною, відданим патріотом... - так згадують про нього у рідному виші.

Поховали Івана Смолюха на алеї Героїв Микулинецького кладовища.

Щиро співчуваємо рідним і близьким захисника...

Вічна пам'ять, шана та слава Герою!

Герої не вмирають!

Відкрили реконструйований міст у Теробовлі на трасі М-19

Перед відкриттям споруду тестували фахівці, які перевіряли її надійність під впливом статичних і динамічних навантажень. Міст розташований на стратегічно важливій ділянці траси, де щодня проїжджає близько 15 тисяч транспортних засобів.

Повністю завершити всі роботи на об'єкті планують у 2025 році. «Служба відновлення та розвитку інфраструктури у Тернопільській області, розуміючи важливість повноцінного проїзду через Теробовлю, відкрила рух після успішних

випробувань. Зазначимо, що основні роботи завершено, однак під мостом підрядна організація продовжує працювати.

Міст у місті Теробовля розташований на ділянці траси М-19, де щодня проїжджає близько 15000 транспортних засобів. Стара аварійна переправа була збудована понад 90 років тому. Під час обстеження на ній виявили численні недоліки, які загрожували безпеці руху та могли призвести до руйнування та повного паралічу руху. Найкритичніші - поперечні тріщини прогоновій будові з розкриттям, поздовжня тріщина залізобетонної плити проїзної частини, відсутність будь-якого армування опор, які стояли на дерев'яних палях тощо», - прокоментував начальник Служби відновлення Микола Довгошій.

Сармат: від службового собаки до героя, який шукає міни

"Нюша, підійди, сядь, дам тобі смакоту". Собака породи німецький шпіц ченно всідається в ногах господині. Підводить голову, висолопує язика, чекає на ласощі.

- Там вперше я зустріла свого Сармата. Це порода - німецька довгошерста вівчарка. Такий маленький був, мав не більше 2 місяців. Це була любов з першого погляду. Додому вже їхали з оцим пухнастиком (показує на телефоні фото - авт.).

Цікавлюся, чи характер в цуцика відразу проявляється, чи все залежить від виховання господаря?

"Все приходиться з досвідом. Я от бачу собаку і відразу розумію, який він. Якщо приділяти максимум уваги, тоді такий м'який зв'язок встановлюється, собака дивиться і по очах розуміє, що вам треба. До речі, Сарматом вівчарку назвали чоловік. Я й не заперечувала".

Коли Сармату виповнилося пів року, Ольга забрала його з собою на службу.

"Ми з ним пропрацювали з 2015 до 2021 року, - розповідає, - за рік до повномасштабної війни мене комісували за станом здоров'я. А Сармата я забрала з собою".

стрілювали Чорнобаївський аеропорт. Треба було негайно шукати укриття, а в мене син, мама після інсульту, Нюша і Сармат. Отут розпочалося найстрашніше: треба було негайно вирішувати, хто залишається з собакою. В укриття з Сарматом не пускали, а Нюша маленька, їй можна було. (Ольга починає плакати - авт.). Мамі після хвороби важко ходити, тому спускається в укриття їй було непросто. Тоді вона сказала найстрашніше для мене слова: "Я вже своє життя прожила, ви йдіть, ховайтеся. А зі мною залишиться Сармата, мені так спокійніше буде...". Ось так вони удвох протрималися півтора місяця, доки ми були в бомбосховищі. Я прибігала, навідувалася, приносила продукти та корм для собаки. Коли корм закінчився, почали варити йому кашу. Сармат добре розумів, що відбувається".

Залишився працювати на окупанта

Коли влада Херсона оголосила те, що можна покидати укриття, Ольга почала шукати усі можливі шляхи, щоб виїхати з міста.

"У мене нема машини, треба було шукати, хто мене вивезе. Допомогли друзі. Коли мені подзвонили об 11 вечора і сказали, що ми о 6 ранку виїжджаємо, я зателефувала своєму колишньому колезі, який залишався в місті, з проханням залишити у

нього Сармата. Річ у тім, що в машині було лише одне місце, треба було вирішувати - або мама, або собака... Тому Сармат залишився в Херсоні. Навіть не могла уявити, що мій співробітник буде працювати на окупанта, а Сармат разом з ним... Але потім його віддали у "цивільне життя". Новому господарю він допомагав нянчити дітей".

Собака не одного господаря

Після того, як Ольга облаштувалася в Тернополі, їй вдалося кілька разів приїхати до Херсона, щоб побачитися з Сарматом.

"Ви не уявляєте його очі, коли він мене бачив, - не стримує сліз жінка. - Сармат хотів мене облизати всю! Але я така "сувора мама". Собаці не можна "емоційних гойдалок". Чим рівніший у собаки емоційний стан, тим краще для неї, вона так довше проживе. А ще я його так виховувала, щоб він приймав усіх людей. Він хоч і службовий пес, але був добре соціалізований. Свою агресію Сармат виявляв тільки за командою. Після подій на Донбасі я розуміла, що не можна виховувати собаку "одного господаря". Є моменти, коли ти дуже прив'язуєш до себе собаку, але ти не знаєш, що завтра станеться. І коли постане той вибір: або людина, або собака... Це буде не на користь пса".

Сармат змінює професію

У січні Сармату виповниться 10 років. За мірками тварин, це дуже поважний вік. Але він у чудовій формі. Далися знаки багаторічні тренування.

"З Сарматом було ще багато перипетій, - каже Ольга. - У Херсоні йому довелося двічі змінити господаря. Але я весь час підтримувала зв'язок, постійно висилала гроші на корм. А одного разу постало питання про його місцепроживання, довелося Сармата вивезти з Херсона. Його забрав чоловік з Кам'янця-Подільського. У нього нещодавно загинув собака, тому Сармат став відданою. Я теж туди приїжджала. Зрозуміла, що собаці добре, він знову повернувся на службу, але вже виконує дещо інші завдання - шукає міни. Знаю, що Сармат щасливий, тому моє серце спокійне, хоча дуже сумую за ним, але обставини сильніші..."

Оксана СМІЛЬСЬКА

Герої сучасності

Народжені з вогню та сталі

При всій повазі до бойових спроможностей самохідних артилерійських установок західного виробництва, вітчизняні "Богдани" - це новітнє поєднання маневреності, вогневої спроможності та безвідмовності у застосуванні. І головною умовою ефективного використання цих гаубиць у війні з російськими окупантами є належна підготовка кожного розрахунку, кожного військовослужбовця-богданівця!

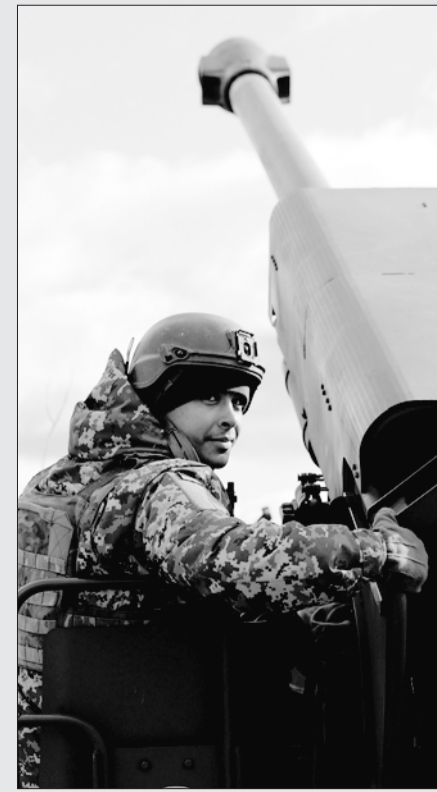
Зробити людину і зброю одним цілим і є завданням етапу підготовки артилеристів 44-ї окремої артилерійської бригади імені Гетьмана Данила Апостола. САУ "Богдана" - доволі сучасна система, яка починає відліт від 2018 року. А вже у 2022 році ці гаубиці отримали бойове хрещення, розгромивши окупантів на острові Зміїний у Чорному морі, що сприяло його визволенню від загарбників. А потім розпочалося серійне виробництво, тож новітня зброя продовжує надходити на озброєння артилерійських підрозділів.

Також символічно, що розробник - Краматорський завод важкого верстатобудування Донецької області. Там виготовлено і перші зразки гаубиць, які тепер серійно змінюють загарбників із лиця землі скрізь, зокрема й на Донеччині.

"Мицна, потужна, народжена з вогню та сталі, щоб захищати рідну землю від загарбників, САУ "Богдана" - 155 мм сучасна українська артилерійська установка, зроблена за стандартами НАТО", - таку характеристику дають в 44-ій Окремій артилерійській бригаді імені Гетьмана Данила Апостола.

Враховуючи, що гаубиця здатна здійснювати від 3 до 6 прицілних пострілів за хвилину на відстань до 42 км осколково-фугасним і до 60 км активно-реактивним снарядом, то наші "Богдани" стали справжнім жайттям для загарбників!

Саме тому гармаші тернопільської артібригади на даний час ретельно опановують новітню артилерійську систему САУ "Богдана", вчаться відчу-

Відділ зв'язків з громадськістю управління комунікацій Оперативного командування "Захід".

Чотирилайний антистрес для бійців

Ольга Щаслива, як вона себе називає, одягнена в чорний костюм з елементами вишивки. Розповідає, що в Тернополі добре освоїлася. Тепер основна її діяльність - допомога пораненим бійцям. Нюша чи не повсюди її супроводжує. Для воїнів вона - чотирилайний антистрес.

"Ви знаєте, я навіть ніколи не думала, що опинюся в Тернополі. Коли зрозуміла, що в Херсоні для мене і моєї сім'ї стало надто небезпечно (причину просить не вказувати - авт.), взяла документи, вагітну Нюшу, сина і маму. Ми не знали, куди їдемо. Але це, мабуть, доля", - каже Ольга.

Ольга за фахом кінолог. Тому з собаками давно на ти. Свого часу вона працювала у виправній колонії. Де, власне, дресировала собак. Спершу на Донеччині, а потім у Херсоні.

"Коли в рідному містечку на Донеччині вже треба було обирати: або втікати, або переходити на бік окупантів, ми зважилися на переїзд. На малій батьківщині залишилися мої дві службові собаки - Вега та Оскар. Ми вимушені були залишити їх там. Оскара застрелили через тиждень після нашого виїзду, бо вже туди зайшли окупанти. Він відважно захищав будинок, де мешкав. Вега, слава Богу, своєю смертю померла торік, жила у родичів", - розповідає жінка.

Любов з першого погляду

У Херсоні Ольга продовжила службу. Каже, що в неї була "ломка", вона не розуміла, як можна жити без собак.

"Одного разу чоловік відвіз мене до розплідника в Херсоні, - згадує жінка.

Ситуація

Чи залишать приміщення мистецького коледжу студентам?

Закінчення. Початок на 1 стор.

Думки з приводу

Виконувач обов'язків директора мистецького коледжу імені Соломії Крушельницької Сергій Маловічко: "Колектив дізнався, що депутати обласної ради хочуть забрати будівлю. Зокрема, йшлося про передачу в оренду нашого нового корпусу управлінню з питань ветеранської політики Тернопільської обласної військової адміністрації. Ми провели збори студентів, батьків та викладачів, щоб не втрачати це приміщення. Вважаю, ідею розмістити в одній будівлі і ветеранський простір, і мистецький коледж поспішним рішенням".

Викладач мистецького коледжу імені Соломії Крушельницької Андрій Мазепа: "Тут є концертний зал Тернопільського мистецького фахового коледжу. Це перший зал, в якому студенти можуть демонструвати свої вміння, проводити концерти. Тут вже відбулося близько 20 концертів за короткий період. Ця сцена - єдина в Тернополі, яка може повноцінно розмістити оркестр. Тут може розміститися і народний оркестр, і симфонічний, і духовий. В нас був дуже крутий проєкт "Меса-танго", який об'єднав оркестр, хор і солістів. 90 людей на сцені і 460 людей в залі. Ті зали, які в нас були до того, вміщують до 50 людей".

Викладач коледжу Андрій Голодрина: "У будівлі є багато приміщень, які технічно облаштовані саме під потреби мистецького коледжу. У нас функціонують понад 20 колективів, програма міняється дуже часто. Раніше в нас не було можливості це все професійно записувати, зараз ми ці умови маємо".

Голова студентського парламенту Павло Яворський: "Приміщення відкрило для нас дуже багато можливостей, зокрема великої сцени. Ми дуже цінимо цей корпус, бо в залі чудова акустика, а це дає можливість показати себе як сольні, так і колективно".

Депутат обласної ради, голова ради ветеранів Олег Люблінський: "До нас звернулися наші побратими, ветерани, військові з громадських організацій, і ми прийняли дуже позитивне рішення, що треба створювати ветеранський простір. Потрібно було знайти приміщення. Зупинилися на приміщенні на бульварі Шевченка, 17. Воно розташоване в центрі і це дуже зручно, доступно для ветеранів, близько залізничний вокзал".

До слова, у Тернопільському прес-клубі днями відбулася пресконференція, гостями були: Олег Люблінський - голова Ради ветеранів Тернопільської області, Іван Бугай - депутат Тернопільської обласної ради, Дмитро Харчук - ветеран, учасник бойових дій, Сергій Маловічко - в.о. директора Тернопільського мистецького фахового коледжу імені Соломії Крушельницької, Раїса Плетена - волонтерка, інші.

Євген Степанов, голова Тернопільської обласної профспілки УБД: "Хотілося б розмістити в одній будівлі кабінети громадських організацій і спеціалістів, які будуть допомагати ветеранам. Це - психологи, юристи, фахівці з працевлаштування. Тому ми звернулися до обласної ради щодо створення комунального підприємства "Тернопільський обласний дім ветеранів".

Ще такі позиції та пропозиції

Голова Тернопільської військової

адміністрації В'ячеслав Негода пропонує обласній раді знайти інше приміщення для ветеранів і не зазіхати на приміщення мистецького коледжу.

Він зазначив, що ця будівля є комунальною власністю Тернопільської обласної ради, і коледж також є комунальною установою, власником і засновником якої є Тернопільська обласна рада.

Враховуючи чисельні звернення і негативну реакцію колективу Тернопільського мистецького коледжу ім. Соломії Крушельницької Тернопільська обласна військова адміністрація надіслала лист до обласної ради, у якому зазначено, що цей навчальний корпус внесено до Єдиної державної бази з питань освіти і належить до переліку об'єктів матеріально-технічної бази закладу для провадження освітньої діяльності (відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 21.06.2023) і його не можуть вилучити без попереднього погодження з Міністерством освіти та науки та самим коледжем.

Обласна військова адміністрація неодноразово озвучувала свою пропозицію про термінове вирішення питання з приміщенням для установ, на яку буде покладено функції з утворення ветеранських просторів у громадах області, зокрема фінансування діяльності помічників ветеранів за рахунок коштів субвенції з державного бюджету. Сподіваємося, що обласна рада розгляне інші пропозиції щодо розміщення ветеранської установи.

Ситуацією подивовані не тільки студенти, викладачі, а й мистецька спільнота краю та України. Бо не розуміють, як можна не інвестувати у майбутнє творчої молоді, а тим більше у такий складний воєнний час.

Галина ВАНДЗЕЛЯК

За неправдивий виклик поліція оштрафувала жительку Тернополя

Поліцейські Тернополя склали адміністративний протокол на місцеву жительку за неправдивий виклик спецслужб. Жінка повідомила на лінію "102", що співмешканець із товаришем погрожує їй фізичною розправою. Однак, вийшовши на виклик, поліцейські встановили, що заявниця перебувала в стані алкогольного сп'яніння, а її слова не відповідали дійсності.

Начальник відділу служби "102" Євгенія Іваськів зазначила, що щодоби на спецлінію надходить понад 600 повідомлень про різноманітні події. Кожне звернення ретельно перевіряється поліцейськими, рятувальниками та медиками. Проте випадки, коли інформація виявляється неправдивою, витрачають час екстрених служб, який міг би бути використаний для надання реальної допомоги. Поліція нагадує громадянам про важливість свідомого використання лінії "102". Неправдиві виклики не лише порушують закон, а й створюють ризик для тих, хто дійсно потребує оперативного реагування.

В Україні фіксують рекордну кількість порушень на дорогах

З 1 листопада на українських дорогах почали діяти нові обмеження швидкості - максимум 50 км/год на окремих ділянках у містах, де раніше дозволяли їхати до 80 км/год. Обмеження запровадили на осінньо-зимовий період, коли ожеледиця та сніг значно підвищують ризик аварій. Але навіть у теплу пору перевищення швидкості залишається однією з головних причин смертельних ДТП. Більше того, 2024 рік вже став рекордним за кількістю зафіксованих порушень перевищення швидкісного режиму. Центр громадського моніторингу та контролю зібрав подробиці.

Небезпечними вже не перший рік залишаються траси Київ - Чоп та Стрий - Умань - Дніпро - Ізварине: на кожній із них трапилося майже по 300 ДТП із постраждалими. До трійки доріг, де сталося найбільше аварій, також потрапила траса Київ - Харків - Довжанський: 156 важких ДТП. За інформацією поліції, ризикованим для водіїв є період між 17 і 19 годинами. Також дуже обережними радять бути у п'ятницю, адже це найбільш "аварійний" день тижня.

Київ - лідер за кількістю аварій із постраждалими
За даними поліції, понад 2 тисячі людей загинули, ще майже 27 тисяч травмувалися на українських дорогах за перші 9 місяців цього року. Загалом, за цей час в Україні трапилися майже 17 тисяч ДТП, що на 11% більше, ніж за аналогічний період минулоріч. Найбільше аварій із постраждалими зафіксували в Києві - 1 393 аварії. На другому місці - населені пункти на Дніпропетровщині (1350), а на третьому - на Одещині (1148). Саме на Одещині кількість аварій рекордно зросла - аж на 40%, порівняно з аналогічним періодом торік. А кількість загиблих у цьому регіоні збільшилася на 70%.

Більшість смертей - через швидкість
Більшість смертельних ДТП трапилися через перевищення швидкості водіями. Це приблизно 40% від усіх аварій, де загинули люди. Водночас камери автофіксації цього року зафіксували рекордну кількість порушень швидкісного режиму. Найбільше порушень зафіксували на трасі Київ - Чоп та Стрий - Умань - Дніпро - Ізварине.

горіч зафіксували рекордну кількість порушень за весь час роботи. І майже всі вони стосувалися перевищення швидкості. Загалом йдеться про майже 3,3 мільйони порушень, що у 1,7 разів більше, ніж за той самий період минулоріч. Найбільшу кількість випадків задокументували у вересні - 520 тисяч.

Яке покарання?
Перевищення швидкості на понад 20 км/год передбачає штраф у розмірі 340 грн, а в разі перевищення більш як на 50 км/год - штраф становить 1700 грн. Якщо в аварії, яка трапилася через недотримання швидкісного режиму, були травмовані, це карається позбавленням волі на строк до трьох років з позбавленням права керувати транспортними засобами, якщо загибли 1 - позбавленням волі на строк від трьох до восьми років з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк до трьох років або без такого. Наразі в Україні працює 308 камер автофіксації у 19 областях та столиці.

Добровільне повернення на службу

Президент України Володимир Зеленський 28 листопада 2024 року підписав закон, який надає військовослужбовцям, що самовільно залишили службу або дезертували, можливість добровільно повернутися до військових частин без серйозних правових наслідків. Відповідно до нового документа, такі військові мають час до 1 січня 2025 року, щоб повернутися та продовжити службу.

72 години для відновлення контракту після повернення військового. Крім того, відповідна інформація буде передана в органи досудового розслідування та служби правопорядку для закриття кримінальних проваджень щодо таких осіб.

Ті, хто не скористається цією можливістю та не повернувся до 1 січня 2025 року, можуть бути засуджені до 10 років позбавлення волі. Правоохоронці вже розробили алгоритм дій для пошуку військовослужбовців, які не повернулися добровільно.

Головна ідея цього законодавчого акту - надати шанс тим, хто раніше припустився помилки, повернутися до виконання своїх обов'язків перед державою. Закон спрямований на підтримку української армії в умовах протистояння російській агресії та зміцнення бойового духу. Цей документ також демонструє прагнення держави досягти балансу між правосуддям та людяністю, надаючи можливість військовим виправити свої дії без страху перед правовими наслідками.

Військовослужбовці, які повернуться до вказаного терміну, зможуть відновити свої контракти і продовжити отримувати:
- грошове забезпечення;
- продовольче та речове постачання;
- соціальні пільги.
Проте виплати за період їхньої відсутності нараховані не будуть. Командир військової частини має

Боротьба з корупцією: чому для перемоги потрібні нові інструменти

9 грудня світ відзначає Міжнародний день боротьби з корупцією, започаткований ООН у 2003 році. Для України ця дата має особливе значення, адже боротьба з корупцією є критично важливою не лише для євроінтеграції, а й для перемоги у війні з Росією. Попри всі труднощі, держава продовжує вдосконалювати антикорупційні механізми та демонструє зрушення у цьому напрямку. Але ще є виклики, які необхідно подолати. Центр громадського моніторингу та контролю зібрав інформацію.

мація про викриття масштабних зловживань в системі МСЕК. Вони призвели до затримання винних і повного реформатування роботи медико-соціальних експертних комісій. Це лише частина злочинів, до розкриття яких мають стосуватися антикорупційні органи України. Адже навіть під час війни завдяки зусиллям НАБУ та САП підозрюваними у корупційних правопорушеннях ставали і народні депутати, і заступники міністрів та навіть голова Верховного Суду України Всеволод Князев.

економії близько 5 млрд доларів США на рік.

Підсилення антикорупційних інструментів

У вересні 2024 року НАЗК отримало доступ до платформи Європолу SIENA, що значно підвищує ефективність боротьби з корупцією завдяки швидкому обміну інформацією з правоохоронними органами ЄС. Також у жовтні розпочався зовнішній аудит НАБУ, який триватиме до лютого 2025 року та має покращити діяльність Агентства. За словами Віктора Павлуцика, тепер Україна бореться з двома війнами: зовнішньою - проти російської агресії, і внутрішньою - проти корупції. І ключем до успіху є не лише викриття корупціонерів, а й системні інституційні зміни. З ним солідарний і очільник Національного антикорупційного бюро Семен Кривонос: на його думку, боротьба з корупцією має бути такою ж пріоритетною, як і підвищення обороноздатності країни. Зокрема, Кривонос наголошує на необхідності надання

Скандали, як ознака прогресу

За останні місяці Україна пережила кілька гучних корупційних скандалів. В оборонній галузі НАБУ і САП разом із СБУ викрили багатомільйонні зловживання під час закупівель для ЗСУ. За даними слідства, керівники підрозділів Центрального управління забезпечення авіації незаконно сприяли приватним компаніям, що призвело до переплат у розмірі 27,3 млн грн. Крім того, країну сколихнула інфор-

мація про викриття масштабних зловживань в системі МСЕК. Вони призвели до затримання винних і повного реформатування роботи медико-соціальних експертних комісій. Це лише частина злочинів, до розкриття яких мають стосуватися антикорупційні органи України. Адже навіть під час війни завдяки зусиллям НАБУ та САП підозрюваними у корупційних правопорушеннях ставали і народні депутати, і заступники міністрів та навіть голова Верховного Суду України Всеволод Князев.

Кримінал Продавець виявився шахраєм: обдурив на 31 тисяч гривень

Мешканець Тернопільщини втратив понад 31 000 гривень, намагаючись придбати сонячні панелі через інтернет. Покупка обернулася обманом, а аферист зник із грошима.

те замовлення не отримав. Продавець перестав відповідати на дзвінки, і спроби зв'язатися з ним виявилися марними. Постраждалий звернувся до поліції. За фактом шахрайства відкрито кримінальне провадження за ст. 190 Кримінального кодексу України. Правоохоронці розшукують зловмисника, аби притягнути його до відповідальності.

Поліція вкотре закликає громадян бути обачними при дистанційних покупках. Найкращий спосіб уникнути обману - оплачувати товар лише після його отримання. Переплата або завдаток можуть стати легкою здобиччю для шахраїв.

Зброя «в законі»

Україні набув чинності новий закон про зброю. Про його головні тези, як її задекларувати, доки можна використовувати, під час брифінгу у Головному управлінні поліції в Тернопільській області вели мову заступник начальника ГУНП в Тернопільській області Михайло Білецький, начальник сектору з контролю за обігом зброї Степан Джинджиристий, речник Нацполіції Тернопільщини Сергій Крета.

повинен здати її правоохоронцям. Знахідку також можна задекларувати та залишити в себе. Втім володіти все ж можна не усіма видами трофеїв і в обмежені терміни.

В Україні у 2021 р. поліцейські зафіксували 273 злочини зі зброєю, у 2022 р. - 1267, у 2023 р. - 11186, а у неповному 2024 р. - вже 11489.

Статистика дійсно вражає...

Від початку війни на руках у людей є дуже багато зброї, хтось отримав її після втрати ворога, хтось привіз з війни. Нелегальну зброєю виявляють у багажниках авто, під час обшуків. Пересилають поштою, перевозять автомобілями, патрони, автомати, пістолети, гранати. Якщо цивільний виявить вогнепальну зброю чи боєприпаси до неї, він

згідно з даними поліції, у межах Тернопільської області спостерігається зростання випадків використання вогнепальної зброї, вибухових речовин і боєприпасів. На третьому році війни кількість таких інцидентів зросла на 38%, порівняно з 2021 роком. За поточний рік було зафіксовано 155 випадків незаконного обігу зброї. Правоохоронці вилучили 94 одиниці вогнепальної зброї, серед яких - 19 автоматів, 36 нарізних одиниць, 31 одиниця, перероблена на вогнепальну

Зброю треба задекларувати

Цивільні люди, які знайшли вогнепальну зброю, можуть задекларувати її. Для цього слід зателефонувати на лінію 102, а тоді безпосередньо звернутися в поліцію, де її перевірять і зареєструють. Впродовж 24 годин цивільний має передати знахідку правоохоронцям.

Варто пам'ятати, що є зброя, яка не підлягає декларуванню. З якої, наприклад, вчинили злочин. Її вилучить Нацполіція, якщо йдеться

ся про: нарізну вогнепальну зброю калібру від 12,7 мм та більше і боєприпаси до неї; гладкоствольну вогнепальну зброю калібру понад 23 мм і боєприпаси до неї; кулемети, гранатомети, міномети, вогнемети, переносні зенітно-ракетні комплекси, ствольні артилерійські системи й боєприпаси до них та іншу зброю і боєприпаси, що не можуть перебувати у власності цивільних; вогнепальну зброю і боєприпаси до неї, що стали засобом вчиненого кримінального злочину; зброю, закріплену за військовими ЗСУ, інших військових формувань чи силових структур (СБУ, Нацгвардія тощо); боєприпаси окремо від вогнепальної зброї. Зброєю можна або здати на зберігання поліцейським, або ж задекларувати й стати фактичним власником. Однак ці умови діятимуть до закінчення воєнного стану в Україні. Після завершення цього періоду у цивільних буде 90 днів, щоб остаточно здати трофейну зброю.

Галина ВАНДЗЕЛЯК

44-річний житель Гусятинського району знайшов привабливу пропозицію на популярному інтернет-майданчику. Продавець запропонував вигідну ціну, але наповів на передоплату. Потерпілий перерахував гроші на банківський рахунок, про-

Затримали підозрюваного у подвійному вбивстві

У Тернополі затримали 37-річного чоловіка, підозрюваного у жорстокому вбивстві подружжя на вул. Дівочій. За інформацією правоохоронців, злочин стався 26 листопада, коли нападник проник до будинку з метою пограбування та вчинив напад, що призвів до загибелі двох осіб.

Слідство встановило, що нападник був знайомий із одним із загиблих і планував отримати матеріальну вигоду, але його дії призвели до подвійного вбивства.

Чоловіку оголошено підозру за кількома статтями Кримінального кодексу України, зокрема за умисне вбивство двох осіб. Йому загрожує довічне ув'язнення. Слідчі дії тривають, справу контролює Тернопільська обласна прокуратура.

Податки по-новому: скільки і за що доведеться платити українцям

Закінчення. Початок на 1 стор.
Зростуть ще й авансові внески з податку на прибуток для пунктів обміну валют. Так, у Києві за дежурний пункт обміну доведеться заплатити 700 євро. В містах, де живе більше 50 тисяч людей, внесок становитиме 600 євро. А в інших населених пунктах - 200 євро. Зміниться і мінімальний податок на землю - на час воєнного стану він становитиме 1400 гривень за гектар для ріллі та 700 гривень за гектар для земель з іншими видами цільового призначення.

зиці підвищити податки на міжнародні податки і нові автомобілі, запровадити військовий збір на ювелірні вироби чи оборот бізнесу. Той проєкт не влаштував ні бізнес, ні депутатів, ані Офіс Президента. Голосування за нього парламент провалив, і зміни довелося доопрацювати.

Новий варіант, який і набув чинності, Верховна Рада затвердила у жовтні. Після голосування парламенту довелося "відбиватися" від правок - постанов, якими намагалися заблокувати непопулярне рішення, було аж 13. Зрештою, законопроект відправили на підпис Президенту.

Також підписаний Президентом закон передбачає вже з початку нового року зміни у звітності щодо податків. Надавати дані про ПДФО, військовий збір та єдиний соціальний внесок треба буде щомісяця. Це пов'язано зі змінами у системі бронювання працівників: аби відстежувати, чи відповідають вони новим вимогам.

Скільки зберуть і на що підуть гроші

Основна мета підвищення податків - зібрати кошти на оборону нашої держави. Ще у липні цього року йшлося про необхідність збільшити видатки на оборону на 500 мільярдів гривень. Лише підвищення військової зброю додатково дало б цього роком бюджету 27,3 мільярдів гривень. Втім зволікання з підписанням має свою ціну: оскільки нове оподаткування запровадять не з жовт-

Ціна друкарської помилки

Стався з новим законом і неочікуваний курйоз: його зарано опублікувало державне видання. Річ у тім, що за українським законодавством, підписаний Президентом документ набуває чинності після публікації в офіційному виданні. А "Голос України" опублікував закон про підвищення податків 29 листопада. Невелика різниця у часі могла призвести до хаосу: адже таким чином документ набував чинності у листопаді. Відтак, постало питання: чи стягувати нові податки за два дні цього місяця? Згодом голова профільного комітету Верховної Ради Данило Гетманцев перепросив в українських бухгалтерів за втрачені нервові клітини і повідомив: "Безсонна ніч і є результат - ресурсний закон набуває чинності 1 грудня 2024 року. Опублікований буде відповідно 30 листопада. Здоровий глузд переміг. Будемо вважати це помилкою друкаря".

Розшукали усіх зниклих дітей

Поліція Тернопільщини отримала 187 повідомлень про зникнення 199 дітей з початку 2024 року. Завдяки оперативним діям правоохоронців усіх дітей було знайдено та повернуто до батьків або законних представників.

Як повідомив начальник відділу ювенальної превенції ГУНП у Тернопільській області Олег Добропольський, кожен випадок зникнення дитини вимагає негайного реагування, адже кожна хвилина має вирішальне значення. Поліцейські не лише повертають дітей додому, а й аналізують причини втеч, щоб уникнути подібних ситуацій у майбутньому.

За рік поліцейські склали понад 1260 адміністративних протоколів за неналежне виконання обов'язків щодо виховання дітей. Також у службі захисту дітей скерували близько 50 подань для усунення чинників, які могли сприяти втечам. Поліцейські закликають батьків створювати вдома здорове та підтримуюче середовище, цікавитися життям і захопленнями дітей. Увага та турбота є основою їхньої безпеки.

Написано серцем

Балада про щастя

А, може, то з груби іскриться дубина.
Стоїть за вікном,

наче парубок, місяць.
Себе молодого у ньому впізнав.
Хотів, було, бабі сказати,

та змовчав
Іще засміє: "

З глузду з'їхав, либонь..."
Але ж за вікном карі дідові очі,
Горить в них, палає кохання вогонь.

Горить, не погас,
дід бо знає, й донині.
І баба це знає, та щасливо мовчить.

Згадала,
як вранці розквітлі жоржини
Тремтіли у дівочій кволий руці.

Як серце співало,
мов юність розквітла.
Горнула ті квіти до всохлих грудей.

Дарма, що миналося ще одне літо
Й текли переспілі ожини з очей.
І хай віджилося... Бувало усяко,

Та завше отак в них:
плече до плеча.
Роки їх дозріли, осипались маком.

Горить, догорає остання свіча.
І небо, бува, як щербата макітра,
Зорі, мов роси, розсіє в траву.

І тиха молитва вечірнього вітру
У сон уколусує хату стару.
Микола БУДЛЯНСЬКИЙ

А небо, неначе щербата макітра,
Розгублює зорі, як кроки перон.
І тиха молитва вечірнього вітру
Вколісує діда у праведний сон.
Пахне у хаті сливовим варенням,
Весело в грубці дровця трищать.
Баба з городу унесла у жмені,
Немов світлячків, молодих зоренят.
Може, щоб діду дрімОту прогнати,
Чи лиш нагадати щасливі літа.
Як вдвох обживали

що мазанку-хату,
Як діти буйнаво росли, мов жита.
Тепер ось удвох

від світанку до смерку.
Роз'їхались діти - нема вороття.
Як ніч, то, здається,

два кроки до смерті,
А ранок настане - вертає життя.
Дід очі протер -

світляків надивився,

17-річна Софія Головата народилася у селі Велика Плавуча, що на Козівщині. Живе у Тернополі, де навчається на 3 курсі спеціальності "Дизайн середовища" у Галицькому фаховому коледжі імені В'ячеслава Чорновола. У вільний час творча юнка любить малювати та пише чудові вірші.

Морози мрій і серця

Крізь сніг, крізь лід, крізь сльози,
Крізь мрій омріяні морози
Я йду вперед, не зупиняюся,
До світла в серці повертаюся.

Емілія працювала вчителькою молодших класів. Була перерва. Жінка вдвинулася у вікно й усміхалася осінньому сонечку. Та коли вийшла в коридор, настрій відразу пропав. Побачивши, як Аню, повненьку дівчинку, штовхують однокласники, поринула у неприємні спогади...

Дитинство у неї закінчилося, шойно помер татусь, якого не просто любила. З батьком у неї були найкращі стосунки. Він, як ніхто, розумів доно, балував і не дозволяв нікому ображати своє сонечко. Батька не стало і світ навколо теж змінився з кольорового на чорно-білий. Мати якось раптово опустила руки. І зовсім скоро у їхньому помешканні несподівано оселився Микита. Чоловік пиячив ще й ненюку "посадив" на стакан. Спокійне життя в Емілії закінчилося. 12-річна дівчинка благала маму схаманитися, але на томість отримувала одні тусани, не відчувала ніжності, любові й тепла. Опісля Емілія заїдала проблеми і дуже розповніла. Тепер її, здавалося, ображали всі - батьки, однокласники, односельці. Мала одне бажання - швидше підрости і вступитися з села. Добре вчилася, тому згодом поїхала до міста і легко вступила в педагогічний заклад. Але й там не відчувала спокою. Староста групи не просто насміхався, а знущався словесно. Як тільки її не обзивав - і коровою, і жиртестом. Навіть казав, що недавно був у зоопарку, бачив слона, якого точно народила Емілія. Це була остання крапля, яка підштовхнула дівчину покинути інститут і влаштуватися касиром у супермаркет.

Сварка

І не думала, і не гадала Наталя, що так станеться - коханий чоловік виявився негідником та зрадником...

А вона ж так любила його, догоджала, намагалася бути доброю дружиною, коханою, найвродливішою жінкою в світі. Так сталося - як дідько наколотив. Вона й сама не могла зрозуміти, чому у їх стосунках з'явилася прохолода, навіть не осіння, радше мороз та сутінки. Коханий Сашко раптом перестав цікавитися нею як жінкою... Наталя через декілька ночей самотності поскаржилася подрузі.

Негайно вживай заходів, - сказала Ліля, мов відрізала. - Переберемо гардероб, викинемо старі речі. Та і взуття треба замінити - у таких черевиках хіба бабусі ходять. А зачіска! Давно до перукаря пора. Критику подруги Наталя прийняла всерйоз і вже наступного дня втілила у життя свій задум - спокійно чоловіка. Похід крамницями зайняв цілий день, витратила усі заощадження, зате увечері зустріла коханого у всеозброєній та бойовому макіяжі, наготувала улюблених вареників із сиром. Та Сашко лише мовчки оминув її та подався на кухню вечеряти. Уночі Наталя знову гірко плакала у подушку. А зранку поклікала до себе подругу на каву. - Давай його вистежимо, якщо така байдужість, отже, має іншу! - Ліля, як завжди, була категоричною. - Не може бути, - схлипувала На-

«Крізь мрій омріяні морози...»

Крізь бурі й темряву нічну
Я свою долю віднайду,
Ніщо не зможе зупинити
Мою любов, що буде жити.

Таку прекрасну, щирю, теплу,
Я обніму її, аж стерпну.
І навіть холод зим пробачу,
Бо з нею серденьку гарячо.

Пробачу і проплачу біль,
І з нею я пройду шлях свій,
Бо в кожній сніговій імлі
Є промінь, що живе в мені.

Упевнений крок

Нехай доля буде проста і цікава,
Щоб радість давала
і нас надихала,
Щоб серце зіграло,
мов сонця тепло,
І світлом своїм освітила його.

Нехай вона мрії у дійсність несе
І щастя в долонях до нас принесе.
Щоб кожен наш крок
був і чесним, і милим,
І шлях наш життєвий
був радісним, щирим.

Любов сестри

Сестра - це все у світі,
Це сонце в кожній миті.
Така весела, добра, ніжна,

її любов така безмежна.

Завжди підтримає, зігріє,
Вона, як сонце, що весніє,
її турбота є безцінна,
Із нею кожна мить - чарівна.

Плин часу

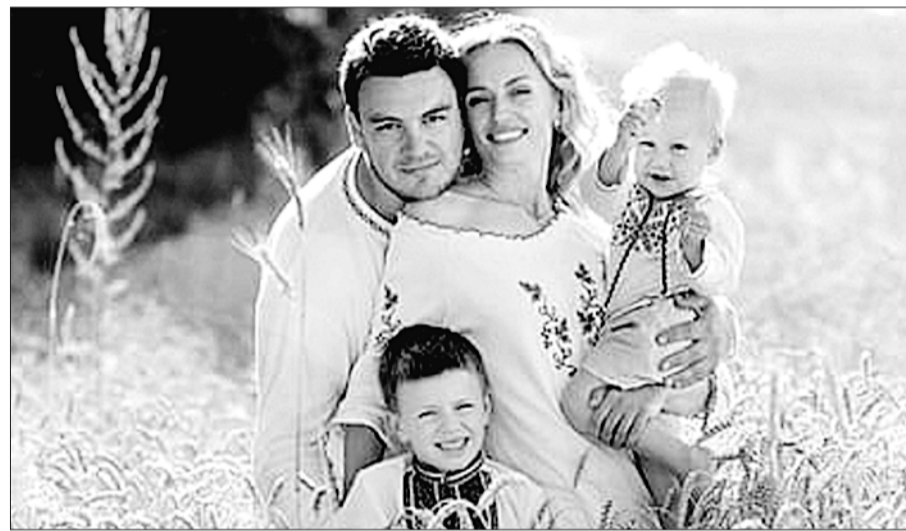
Минають світлі дні й щемливі,
Залишивши сліди журливі,

Та в кожній миті є свій зміст,
Хай час дарує нам свій хист.

Бо час пливе наш рік за роком,
Мов вітер, що не зловиш оком,
Та в кожній миті є свій плин,
Де смуток змінює спочин.

На фото:
Софія Головата; творчі роботи

Власна трансформація

Там познайомилася з старшим чоловіком - вдвіцем, який так закрутив їй голову, що вона чи то з опалу, чи з відчаю вийшла за нього заміж. Проте життя зовсім не змінилося на краще, а стало ще гіршим. - Мілько, ти справжня свиня, - вкотре дорікав їй Борис. - Навіщо я з тобою одружився? Та ти мені навіть дитини ніяк не можеш народити. Перша була якась слабовита, не дочекався від неї первістка. А друга ще гірша - безплідна телиця.

Потім почав ще й руки простягати, проявляти агресію. Одного разу ледь не вбив її благовірний - Емілія вдарила головою в кут стола. Наступного дня подала на розлучення. Міля не могла оговтяться та справитися з проблемами і бідами, які ніяк не полишали її. Тому зовсім незвіреною подалася в село, до бабусі Зені, яка була її єдиною підтримкою.

- Ой, онучко, онучко, - жаліла її баба. - Не маєш ні щастя, ні долі. Будь біля мене. В склепі торгуватимеш, бо Ольга звільнилася, в декрет пішла.

І Міля залишилася з бабою. Вона вирішила будь-що змінити долю. Набридло жити на пороховій діжці. Емілія настільки втомилася від суцільного негативу, що вирішила - тепер все буде по-іншому, вона не невдаха. Більше ніхто не топтатиме її гідності.

Спочатку треба було скинути зайву вагу. Зайнялася правильним харчуванням і робила посилені фізичні вправи. Результат не забарився - через рік схудла на сорок кілограмів. Зробила сучасну стрижку і почала стильно одягатися. У неї відбулася власна трансформація. А якогось дня до магазину завітав молодий фермер з сусіднього села. Чоловік просто закидав її компліментами:

- Скільки проїжджаю цією "ши-

карною" дорогою, яку ніяк не відремонтують, вперше зупинився у вашому магазинчику. І як звати таку гарну та модну продавчиню?

- Емілія її звати, - відповів за неї старий вуйко Мирон.

- А мене Миколаю.

Потім чоловік чи не щодня відвідував Мілю. Дарував квіти, цукерки. Словом, красиво залицявся ще й був з почуттям гумору. Тепер Міля була обережною у виборі супутника долі. Але достатньо було одного погляду, а згодом і дотику, аби вона зрозуміла щирі наміри чоловіка. Біля нього переживала найкращі емоції. Тому поділилася усім пережитим з Миколаєм.

- Знай, ти обов'язково станеш мамою і будеш фартовю, - додавав впевненості молодик.

І десь через пів року обоє поборалися. А ще за кілька місяців жінка побачила такі омріяні дві смужки. Це був подарунок з небес. Народила сина, через три роки й донечку. Коли дитки підрости, чоловік наполягав, щоб вона повернулася в інститут.

- Усі плани мають збутися. Досить торгівлею займатися. Люба, ти ж розумна і хотіла стати вчителькою, - вкотре переконавав дружину коханий.

І Міля таки розпочала наступні кроки до змін - закінчила виш, пішла навчати сільських дітей першого класу. В серці Емілії поселився затишок, спокій, на які заслуговувала. Жінка наразі має щасливу родину...

Оце зараз буде третій урок, і Емілія неодмінно розпочне його з виховної години...

Оксана ВОЛОШИНА

Сніг, він неповторний...

Ви помітили, що однакового немає у Всесвіті. Нам здається, що все повторюється, але насправді все неповторне. Кожен день неповторний, кожна ніч неповторна, кожна мить неповторна. Жаль, що більшість людей цього не розуміє. Куди поспішаємо, куди біжемо, за що гриземося? Часу байдуже, хто ти, він наче жорна перемелює секунди на мукУ вічності...

Ця ніч неповторна, бо в ній падає неповторний сніг на неповторні грона калини. Посумніли хризантеми, не нацвілися, спізнилися.

Вслухаюся, ніби грає скрипка. А сніжинки під музику танцюють вальс, стає їм спекотно і вони тануть на моїй долоні. Дивлюсь у вікно, а там все біле, до болю в очах біле.

Обертаюся назад, а назад доріг немає, позаду лиш тіні від людей, що зійшли з дистанції. Я ловлю руками цей сніг, щоб запам'ятати його, та він в долонях стає водою, він неповторний...

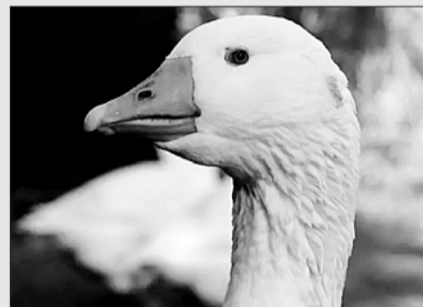
Р. ДРОНОК

Світлана ТРУХАНОВА-ДЗУДИЛО

Хто гел'гоче за рогом?

Василина прокинулася змучена, виснажена і стривожена. Нав'язливе видіння переслідувало жінку цілу ніч... Це навіть не видіння, а дитячий спогад, який залишив дивне, неприємне відчуття безпорадності й страху.

Було це давно, Василюні тоді було роки чотири, тому той великий чорний гусак, що хтось-звідки взявся за рогом старої бабиної хати, видався їй справжнім драконом. Ще мить, і він понесе маленьку Василюнку на своїх міцних, великих, чорних крилах...

- Шшшшш... - зашипів погрозилово і схопив малечу за сарафан.

- Га-га-га-га-га!!! - продовжив свій наступ страшний звір. Дівчинка залпнула очі, зіщулилася і вже була готова змиритися зі страшною долею... Опинитися в полоні дракона вельетня...

- А ну киш, капосний! - кричала баба Марися, вчасно визирнувши на подвір'я.

Василина була врятована, а баба Марися у пам'яті дівчинки назавжди залишилася чарівною феєю, яка бореться із злом і рятує світ.

З тих пір минуло багато часу, Василина вже доросла жінка, давно пішла в засвіти баба Марися, але десь на рівні підсвідомості залишилося неприємне відчуття страху і безпорадності, що з'являється при прові на вулиці гусей, а їх шипіння і гел'готіння виводить жінку з рівноваги.

От і сьогодні старий чорний гусак переслідував Василюнку всю ніч, тому ранок був невдалий. Каву розлила, машина не заводиться і якийсь тривожне відчуття...

"Аж біля серця смочке!" - подумала жінка і вибігла з двору. До маршрутки залишилися лічені хвилини.

Василина швидким кроком попрямувала порожньою вулицею напівсонного міста. А ось і зупинка. Позаду почувся гул, люди на зупинці зарухалися:

"А ось і маршрутка", - подумала і прищвидшила ходу.

Аж раптом з-за рогу багатопверхівки почувся:

- Шшшшш... Га-га-га-га-га!!!

І великий чорний гусак посунув просто на Василюнку, розпростерши свої драконівські крила!

Жінка отерлася:

- Де ти до біса тут взявся! Чорти б тебе вхопили! - і несподівано для самої себе кинулася на

гусака. Василина так захопилася сутичкою з гусаком, що навіть не помітила перехожих, що теж поспішали на зупинку.

Двоє чоловіків здивовано спостерігали за жінкою, що несамовито гел'готила на всю вулицю і щосили гамселила повітря жіночою сумкою.

Василина у що мить почувалася чарівною феєю, яка бореться із злом і рятує світ.

Різкий скрегіт гальм, удар і розпачливий жіночий крик привів Василюнку до тями.

В зупинку врізався автомобіль... Розкидані тіла... Дим... Кров...

Василина забилася в істеричі, страх, розпач, безсилля - все це вилилося в нестримний жіночий лемент.

Чоловіки, що наблизилися до Василюнки, намагалися заспокоїти налякану жінку

- Все гаразд. З вами все добре... - узяв один з них Василюнку за руку.

- Ви теж його бачили?!

- Кого?

- Гусака! Великого! Чорного! Він схопив мене за сарафан... А я відбивалася... Відбивалася... - шепотіла жінка схлипуючи...

Чоловіки переглянулися між собою:

- Пані, ніякого гусака ми не бачили. Ми думали вас погано. Ви стояли біля рогу будинку, несамоовито махали сумкою і кричали, мов навіжена.

Спантеличена Василина прошепотіла:

- Та як же так... Я ж його бачила. Він тримав мене за сарафан...

- Пані, вгамуйтеся. І дякуйте Богові, що залишилися живі, бо якби ви тут не затрималися, то зараз могли б лежати на зупинці.

"До місяця аварії наблизилася "швидка" та поліція.

Василина повернулася додому й увесь день провела в ліжку, приходячи до тями...

Вночі їй приснилася баба Марися, молода, гарна, щаслива, усміхнена, у вишиванці, а на руках вона тримала великого гусака:

- Га-га-га-га... - лагідно прогел'готів чорний вельетень...

Галина КУХАРИШИН

Сертифікація педагогічних працівників

З 2019 року стартувала сертифікація вчителів в Україні як пілотний проєкт в межах реалізації реформи освітньої галузі "Нова українська школа".

З самого початку сертифікацію було запроваджено для вчителів початкових класів, з 2023-го - учителів математики та української мови і літератури, які викладають на першому (адаптаційному) рівні базової освіти, а із 2024 року Міністерство освіти і науки України поширило зовнішнє оцінювання професійних компетентностей на педагогів, які викладають навчальні предмети (інтегровані курси) громадянської та історичної освітньої галузі та/або освітньої галузі "Суспільствознавство" (всесвітньої історії, вступу до історії України та громадянської освіти, громадянської освіти, історії України, основ правознавства, курсів "Досліджуємо історію і суспільство", "Історія: Україна і світ", "Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти").

У 2025 році сертифікацію матиме змогу пройти ще одна категорія вчителів - вчителі іноземної мови (англійської мови). Реєстрація для участі в сертифікації триватиме з 23 грудня 2024 року до 9 січня 2025 року у два етапи.

Під час першого етапу з 23 грудня до 6 січня педагоги реєструватимуться у межах граничної кількості, визначеної для кожної області.

Під час другого етапу, з 7 до 9 січня, зареєструватимуться для проходження сертифікації очоці педагогічні зможуть у межах загальної граничної кількості, визначеної наказом для кожної предметної категорії, якщо вона не буде вичерпана під час першого етапу.

Для Тернопільської області визначена така гранична кількість учителів за категоріями, застосовувана під час основного етапу реєстрації вчителів для участі в сертифікації: початкових класів (не більше 49 осіб); матема-

тики (не більше 35 осіб); української мови та літератури (не більше 37 осіб); предметів (інтегрованих курсів) громадянської та історичної освітньої галузі та/або освітньої галузі "Суспільствознавство" (не більш 35 осіб); іноземної мови (англійської мови) (не більше 20 осіб).

Сертифікованому вчителю встановлюється щомісячна доплата в розмірі 20% посадового окладу пропорційно до обсягу педагогічного навантаження протягом дії строку дії сертифіката. Сертифікат чинний три роки. Сертифікований вчитель у закладі освіти - це завжди перевага. Він мотивує до змін, реалізовує прогресивні ідеї та новації.

З вишів уже відраховано понад 23 тисячі студентів

З квітня з закладів вищої освіти України відраховано майже 23,5 тисячі здобувачів освіти чоловічої статі віком 30+.

Про це повідомив заступник міністра освіти і науки Михайло Винницький, коментуючи підсумки зустрічі з головою Державної служби якості освіти Русланом Гураком щодо проблемних питань організації освітнього процесу для здобувачів вищої освіти чоловічої статі мобілізаційного віку.

За його словами, основними причинами відрахування є неупішність та неявка на заняття.

Водночас за результатами перевірок ДСЯО відраховано 5805 здобувачів, решта - за результатами роботи внутрішніх систем забезпечення якості освіти університетів.

Таки відрахування є ознакою вимогливості вишів до студентів, - зазначив заступник міністра освіти і науки Михайло Винницький. - Мабуть, відрахування студентів не варто вважати позитивним явищем для системи. Але з іншого боку, це ознака вимогливості наших закладів вищої освіти. І за таке дбайливе ставлення до забезпечення якості освітнього процесу слід подякувати керівникам університетів.

Він також висловив думку, що відраховані студенти, мабуть, не хотіли вчитися, розвиватися, не планували бути студентами, а хотіли використати цей статус для уникнення інших обов'язків, зокрема і щодо захисту України.

Наукові дослідження розпочинав з LEGO

Залищанин Іван Савчинський, окрім навчання, участі у всеукраїнських та міжнародних заходах, веде гурток робототехніки для молодших школярів.

"Прикладні інженерні технології" дала можливість юному досліднику заявити про себе на всеукраїнському рівні, що стало поштовхом для участі у національному відборі міжнародних конкурсів.

У березні 2024 року юнак здобув срібну медаль у національному відборі GENIUS Olympiad найбільшого конкурсу проєктів екологічного спрямування у світі для школярів 8-11 класів.

22-28 березня 2024 року в місті Мадрид відбувся Міжнародний фестиваль інженерії, науки та технологій "I-FEST", де Іван Савчинський здобув срібну медаль.

А 6-8 червня 2024 р. у місті Ясси, що в Румунії, відбулася Європейська виставка креативності та інновацій "EUROINVENT". Серед переможців - знову Іван Савчинський, проєкт якого допоможе підвищити врожайність за допомогою переводів технологій нейромережі.

З 14 до 16 жовтня 2024 р. у Польщі тривала Варшавська міжнародна виставка винаходів, де дослідник здобув бронзову відзнаку.

Що ж, успіхів та нових перемог.

Юний дослідник, слухач секції "Інформаційні технології" Залищанської філії обласного відділення МАН України, яка працює на базі Залищанської державної гімназії, - кмітливий, ерудований, допитливий, володіє невгамовною жагою до знань. Ще з раннього дитинства Іван захоплювався конструкторами LEGO. Згодом хобі юнака переросло в дослідницький проєкт, який він реалізував завдяки науковому керівнику Наталії Анатоліївні Грушко.

Іван Савчинський неодноразово був переможцем обласного конкурсу дослідницьких робіт для учнів 6-8 класів, згодом - II етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України.

Друге місце у Всеукраїнському конкурсі молодіжних науково-технічних проєктів "InventorUA" у номінації

Учительську тисячу отримають не всі

З січня 2025 року українські вчителі отримуватимуть щомісячну надбавку до заробітної плати. Однак не всі освітяни зможуть одержати гроші.

Доплата встановлена для вчителів загальної середньої освіти, незалежно від стажу. Рішення уряду не поширилося на педагогів дошкільної та позашкільної освіти, викладачів закладів професійно-технічної освіти та коледжів. За словами О. Лісового, МОН вже працює над тим, щоб надбавку одержували всі категорії педагогічних працівників. Однак фінансування цих витрат міністерство здебільшого покладає на органи місцевого самоврядування.

Педагогічний - в лідерах серед кількості працевлаштованих випускників

Приємно повідомити, що Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка посів друге місце серед закладів вищої освіти України за кількістю працевлаштованих випускників у закладах загальної середньої та професійної освіти, які отримують одноразову адресу грошової допомоги. Щорічно такого високого результату вдається досягти завдяки налагодженій роботі університету над зміцненням зв'язків із роботодавцями, сприянню працевлаштуванню випускників та підвищенню їх конкурентоспроможності у професійній сфері. Особлива увага приділяється актуальним вимогам сучасного ринку праці, адаптації навчальних програм і створенню умов, які сприяють кар'єрному зростанню випускників. В Україні бракує вчителів початкових класів, природничих і математичних наук. Понад 40% вчителів планують змінити професію до 2030 року, що може призвести до дефіциту обсягом 108 тисяч педагогів. У містах бракує близько 19 тисяч учителів початкової освіти, а в селах - приблизно 11 тисяч.

З 1 січня 2025 року в Україні запровадують щомісячну доплату до зарплати педагогам у розмірі 1000 гривень. З 1 вересня 2025 року ця сума збільшиться до 2000 гривень.

Спорт

Андрій Різник про футбольну кар'єру, підсумки сезону і чи вдасться "Ниви" втримати свого капітана?

Капітан тернопільської "Ниви" Андрій Різник наприкінці цього року провів хороші поєдинки, у яких відзначився п'ятьма забитими м'ячами в останніх чотирьох матчах.

Тож пан Андрій розповів про свою футбольну кар'єру і чи задоволений результатом команди у першій частині сезону.

- Пана Андрію, ви народилися у Тернопільській області. Навпевно, з дитинства мріяли грати саме за "Ниву"?

- З дитинства мріяв стати футболістом. Життя мене на цьому етапі кар'єри завело саме у "Ниву". Щасливий, що своєю грою можу бути корисним клубу.

- Ви закінчили дев'ятий клас Пронятинської ЗОШ № 30, яка належить до структури ФК "Тернопіль". Що можете згадати з того періоду?

- З теплою згадую про той період. Саме там мені дали все необхідне і я розпочав свій шлях до професійного футболу.

- Попри юний вік, ви у чемпіонаті району грали за дорослу команду. Наскільки непросто це було і як вдалося адаптуватися?

- Спочатку було доволі складно, але поступово зміг адаптуватися. Це був новий досвід для мене. Щасливий, що у мене повірили і дали можливість проявити себе.

- У 2015 р. ви підписали контракт з "Тернополем", але за команду зіграли усього три матчі. У чому причина?

- Тоді мені було лише 15 років, без досвіду виступів у професійному футболі. Щиро вдячний Василю Івгешу, який дав мені шанс

зіграти на такому рівні.

- Вже 30 серпня 2015 р. у матчі проти "Іллічівця" ви дебютували у першій лізі і стали одним із наймолодших її дебютантів. Поділіться своїми емоціями?

- Мене переповнювали позитивні емоції. Безумовно, відчував певне хвилювання. Отримав необхідний досвід, який мені допоміг у майбутньому. Від тренування з першою командою отримував задоволення.

- Після двох зустрічей за першу команду вас відзаявили. У чому була причина такого рішення клубу?

- Навпевно, клуб пішов на такий крок тому, щоб я отримав більше ігрової практики з хлопцями свого віку.

- З 2 березня 2016 р. "Тернопіль" все ж продовжив з вами співпрацю. На рішення вплинула ваша гра у зимових спарингах?

- Дійсно, взимку зміг виявити себе з найкращого боку, і тренерський штаб вирішив мене повернути до першої команди. Щасливий, що

скористався своїм шансом.

- У 2019 р. ви підписали контракт з "Нивою". Навпевно, це поки що ключовий трансфер у вашій кар'єрі?

- Так, це було доленосне рішення у моїй футбольній кар'єрі.

- Наскільки ви задоволені співпрацею з Віртом? Чого нового навчилися від цього спеціаліста?

- Задоволений співпрацею з тренерським штабом Юрія Вірта. Виконали великий обсяг роботи і це дало результат наприкінці першої частини сезону. В останніх матчах 2024 р. зіграли якісно. Юрій Миколайович завжди говорить, що необхідно вірити у власні сили і тоді все вийде.

- Нива вже завершила для себе 2024 рік. Як оцінюєте виступи команди у першій частині сезону?

- На жаль, не змогли кваліфікуватися до чемпіонської групи, тому виступили невдало. Зі своїм завданням на цю частину сезону не впоралися.

Бліц

Андрій Різник - народився у селі Нирків на Залищанщині. Вихованець - ФК "Тернопіль". Перший тренер - Василь Івгеш. Улюблені гравці - Мессі, Бензема та Агуєро. За мету ставить виступати за збірну України.

За матеріалами sportarena.com

P.S. Тим часом, за інформацією видання "UA-Футбол", один із лідерів української прем'єр-ліги "Олександрія" планує підписати форварда "Ниви" Андрія Різника. До речі, у послугах капітана "Ниви" зацікавлені й інші футбольні клуби.

Стартував перший етап Кубка світу з біатлону: як виступили тернопільські спортсмени

30 листопада в місті Контіолахті (Фінляндія) стартував перший етап турніру Кубка світу з біатлоном.

Збірна України розпочала виступи на Кубку світу з потрапляння до топ-10 одиночної змішаної естафети. Дев'яте місце у гонці посів тандем Олени Городної та Артема Тищенко, які гідно представили збірну у стартовій гонці. Цього ж дня збірна України у складі Христини Дмитренко, Юлії Джими, Антона Дудченка та Віталія Мандзина здобула шосте місце у класичній змішаній естафеті. У тернопільського біатлоніста Віталія Мандзина, який спробував для себе роль фінішера, завдання було не найпростішим: окрім італійця попереду, за спиною в нього в межах хвилини стартували ще чотири суперники, кожен з яких мріяв привести свою команду до топ-шістки. Однак Віталій дуже впевнено відпрацював на фінішному етапі: стрільба лише з двома запасними патронами в стійці дала змогу українцю зберегти шосте місце.

Зазначимо, що це - найкращий результат для України в змішаних естафетах на рівні Кубка світу з сезону 2022/23.

Виграла гонку збірна Норвегії.

1 грудня відбулася чоловіча та жіноча естафета. Україну в чоловічій гонці представляли Богдан Цимбал, Дмитро Підручний, Антон Дудченко та Віталій Мандзин.

Богдан Цимбал передав естафету тернопільському біатлоністу Дмитру Підручному - 10-м. Підручний відпрацював на відмінно, піднявши збірну України на восьму позицію, і, що найголовніше, Дмитро скоротив відставання до менш як 25 секунд від третього місця. Антон Дудченко, який використав лише один

додатковий патрон, передав естафету Віталію Мандзину, що стартував останнім від України - шостим. Тернопільський біатлоніст за підсумками першої стрільби підняв нашу збірну на п'яту позицію, а ось на стрільбі стоячи, схоже, перехвилювався, заробив коло штрафу й фінішував сьомим. Втім, сьоме місце для українських біатлоністів також стало непоганим результатом, тож сподіваємося на кращі виступи наших спортсменів. А переможцями гонки стали представники Франції.

Збірна України в жіночій гонці представляли Олена Городна, Христина Дмитренко, Олександра Меркушина і Юлія Джима.

Олена Городна не впоралася зі стрільбою стоячи і пішла одразу на два штрафних кола, що опустило українську команду на 18-те місце. На другому етапі Дмитренко вийшла на 14-ту позицію. На третьому етапі екстернополянка Меркушина використала один додатковий патрон на стрільбі лежачи та два на стійці, а естафету передала на 15-й сходінці. На заключному четвертому етапі Джима по одному разу схбила на стрільбах лежачи і стоячи й у підсумку принесла Україні 11-е місце.

Виграла жіночу естафету Швеція. Змагання у Контіолахті продовжаться 3 грудня індивідуальними коротка гонками (15 км, чоловіки) і 4 грудня (12,5 км, жінки). 6 грудня відбудеться спринт (10 км, чоловіки), а наступного дня спринт (7,5 км, жінки). Завершаться змагання першого етапу Кубка світу 8 грудня мас-стартами (15 км, чоловіки) і (12,5 км, жінки).

Відбувся третій тур Тернопільської футзальної ліги

30 листопада та 1 грудня відбувся третій тур Тернопільської футзальної ліги сезону 2024/25. Пропонуємо вашій увазі результати матчів у Вищій лізі.

Вища ліга.

МФК "Тернопіль" - "Вікторія" (Великі Бірки) - 3:3 (1:1). Голи: Валентин Білик (7), Владислав Левчук (35), Арсен Музика (43).

МФК "СМ-Транс" (Тернопіль) - ФК "Івачів" - 4:5 (2:2). Голи: Андрій Скакун (3, 37), Ігор Бадло (12), Сергій Богородченко (40).

Роман Наконечний (5, 31, 39), Арсен Сташків (20), Михайло Дичко (27).

Ростислав Ціх (46), - Андрій Дричик (19), Євген Гурні (21), Олександр Божко (31, а/г).

"Сокіл" (Велика Березовиця) - ФК "Смиківці-Фурні" - 2:3 (1:1). Голи: Микола Гнатичин (10), Олег Король (46, а/г) - Валентин Пасічник (3), Юрій Захарків (34), Дмитро Швецький (44, а/г).

ФК "СМ-Транс" (Тернопіль) - ФК "Івачів" - 4:5 (2:2). Голи: Андрій Скакун (3, 37), Ігор Бадло (12), Сергій Богородченко (40).

Роман Наконечний (5, 31, 39), Арсен Сташків (20), Михайло Дичко (27).

Тернопільські волейбольні команди зазнали поразок у Суперлізі

29 листопада тернопільська "Поліція охорони-ЗУНУ-Динамо" у другому турі чемпіонату України з волейболу у чоловічій Суперлізі сезону-2024/2025 років зустрічалася із чернівецьким "Буревісником-ШВСМ". На жаль, тернопільські поліціанти не зуміли створити конкуренцію суперникам і зазнали поразок у трьох партіях.

"Буревісник-ШВСМ" (Чернівці) - "Поліція охорони-ЗУНУ-Динамо" - 3:0 (25:20), (25:17), (25:19).

Після п'яти матчів в активі тернопільських поліцейських жодного очка й останнє місце.

У третьому турі 7 грудня тернопільські волейболісти гратимуть із ВК "Епіцентр-Подольани-Збірна України U20".

За регламентом сезону 2024-2025 рр. ігри основного раунду чемпіонату відбудуться у два кола. За його підсумками перша й друга команди одразу забезпечують собі місце в півфіналі, а компанію їм складуть переможці чвертьфіналів між командами, які посядуть 3-6 і 4-5 місця. Ігри в півфіналах та матчах за медалі триватимуть до трьох перемог. Турнір за 5-8 місця відбудеться в одне коло.

У четвертому турі чемпіонату України з волейболу у жіночій Суперлізі сезону-2024/2025 років. Тернопільська "Галичанка-ЗУНУ" 30 листопада та 1 грудня зустрічалася із чернівецькою "Буковинкою".

У суботу тернопільські волейболістки змогли нав'язати боротьбу і перемогти чернівецькою лише у третьому сеті. У четвертій партії "Буковинка" контролювала ситуацію і впевнене довела її до переможного завершення.

ВК "Буковинка" - ВК "Галичанка-ЗУНУ" - 3:1 (25:22, 25:18, 24:26, 25:18).

У неділю чернівецькі волейболістки перемогли з таким же рахунком, як і в суботу, віддавши тернополянкам лише другу партію.

ВК "Буковинка" - ВК "Галичанка-ЗУНУ" - 3:1 (25:18, 23:25, 25:23, 25:17).

Тож, "Галичанка-ЗУНУ", у якій дві перемогли та шість очок, продовжує залишатися на третьому, передостанньому місці турнірної таблиці.

Фотомісія

Вокалістки здобули шість призових місць

Вихованці мистецької школи Тернопільського мистецького коледжу імені Соломії Крушельницької стали лауреатами XI Всеукраїнського мистецького фестивалю-конкурсу "Файна Україна", який днями відбувся у Тернополі.

Юні вокалістки здобули одне перше, чотири других і одне третє місце. Найвищу відзнаку отримала Софія Ніколайченко у номінації "Естрадний вокал".

Лауреатами II ступеня стали Тереза Агрес, Олена Чамарник та Дарина Візнюк (педагог Оксана Шуфліта).

Призові місця на фестивалі-конкурсі здобули також вихованки викладачки школи Мар'яни Трачук у номінації "Естрадний вокал". II місце журі присудило Єві Криківській, а Дарина Сидоренко отримала титул лауреата III ступеня.

Привезли нагороди з Міжнародного чемпіонату танців у Польщі

У місті Плоцьк відбувся Міжнародний чемпіонат світу з танців WORLD CHAMPIONSHIPS WADF 2024. Захід об'єднав представників 12 країн, серед яких були учасники зі Швеції, Китаю, Франції, Латвії, Словаччини, Польщі, Німеччини, США, Нідерландів, Естонії, Тайваню та України.

На цьому престижному конкурсі Україну гідно представили тернопільські танцівниці. Вихованки танцювальної студії CONNECT показали чудові результати. Керівниця студії Руслана Бабій разом зі своїми учнями привезли до Тернополя п'ять нагород: дві золоті, дві срібні медалі, одну бронзову ме-

даль. А семикласниці тернопільських шкіл Копча Ілона (ТЗОШ №4) та Кернична Дарина (ТНВК ШЕЛ №9 імені І. Блажкевич) вибороли срібні нагороди та здобули друге місце серед шести дуетів.

У Збаразі відкрили виставку декоратора, який загинув на фронті

■ У Збараському замку відбулася презентація робіт художника-декоратора Володимира Чорного, відомого під позивним "Чара".

Завдяки дружині митця, Олені Білецькій, його твори стали доступними для відвідувачів. Олена організує ці виставки, аби пам'ять про її чоловіка Володимира жила вічно.

На жаль, виставка, що відкрили у Збараському замку, проходить без автора, бо наш Герой

Володимир Чорний трагічно загинув, захищаючи незалежність України.

Володимир Чорний у мирний час працював художником-декоратором у таких фільмах, як "Памфір", "Наші котики", "Брама", а також займався оформленням кліпів відомих українських гуртів, зокрема ТНМК і "Океан Ельзи". З перших днів повномасштабного вторгнення Володимир Чорний добровольцем вступив до лав ЗСУ.

Страшна звістка про загибель Володимира надійшла з фронту 9 травня 2023 року.

«Ой піду я до млина, а у млині новина...»

Казки старих млинів

Пригадуєте старі водяні млини - все обертається, гримить, тріщить і пострілює цівками борошна... Сьогодні більшість з них мають сумний вигляд, стоять похилі, і лише зрідка тишу порушує дзюрчання потічків чи скрип старих дошок, інколи, коли дме сильний вітер, здається, що вони нудьгують й ридують. Багато з них вже варто було би й сільським громадам знести через аварійний стан, але якщо нікому руки не піднімаються, адже тут творилася ціла історія населеного пункту, сюди з'їжджалися батьки, дідуся, зрештою, чи не все село, як у рядках пісні "Ой піду я до млина, до млина, а у млині новина, новина..." Та й діти полюбили тут бувати, бо для них тут була казка, а мельник, весь припорошений борошном, здавався казковим персонажем. Запах свіжого борошна ще більше підкреслював цю казкову атмосферу. Що й казати, мельника у селі чи не найбільше поважали. А скільки є про млин і мірошника легенд, пісень, віршів...

У княжій Русі про млини згадує звід законів "Руська правда" (11 ст.). Найбільше водяних млинів будували на Волині, у Карпатах та в Галичині, де вони з'явилися в середині 14 ст. (вперше згадуються у грамоті князя Юрія Болеслава за 1339 рік). Для них обов'язково зводили греблі з метою регулювання водостоків. А гатили їх, переважно, на малих та середніх річках, повністю перетинаючи водні артерії, щоб потужний напір води сприяв роботі коліс.

Тернопільщина багата на ріки, а раніше навіть нинішні потічки були повноводними. Тому для побудови тут водяних млинів були

сприятливі умови. Нині збереглося багато назв, пов'язаних з їх розташуванням. Найбільше є вулиць Млинецька, Млинівка. Є й населені пункти, зокрема Великі Млинівці (у 1545 р. село називалося Підлісецький Млин; тут діяло 2 млини) та Млинівці Кременецького, Млинівці, Мильно на Зборівщині, Млинська на Тербовлянщині, Млинки на Бучаччині. Були хутори, пов'язані з місцем розташування млинів, зокрема Мельниківка поблизу Скориків на Підволочизині, Жорнісько - нині вулиця м. Бережанам (на хуторі був великий млин, який порівнювали з великими жорнами), Мукосіївка поблизу с. Мала Білка на Лановеччині, хутір Мукоїди поблизу Малиго Кунинця на Збаражчині. Частина села Городище у 16 ст. називалася Млинець, у Лосятині Кременецького району - Розтіцький Млин. На території області протікають річки та потічки Млинки, Млинівка, Млинський Потік тощо.

Потужність млинів вимірювалася кількістю кіл (від 1 до 12, а іноді й більше). Наприклад, у власності князя Яреми Вишневецького було понад 420 млинових кіл.

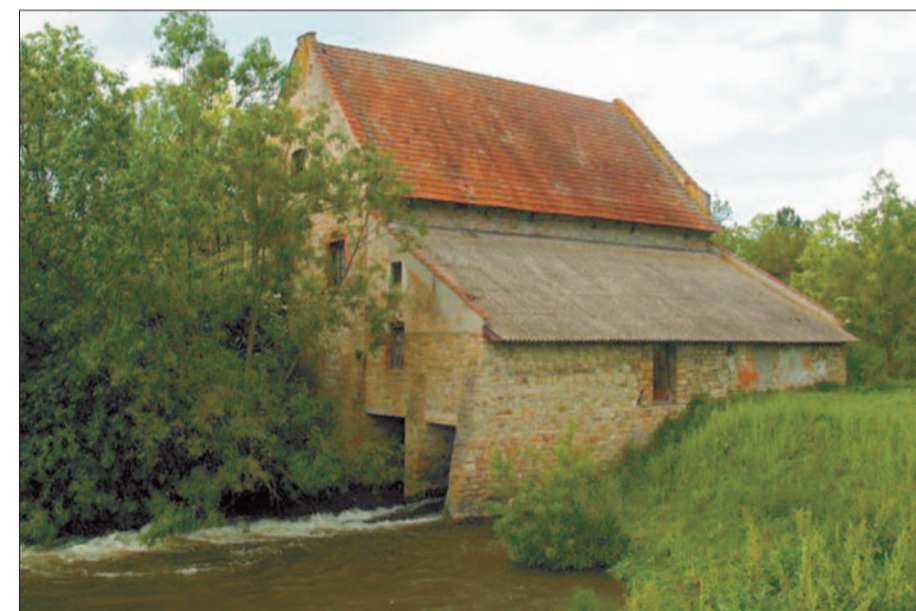
Наприкінці 19 ст. на Тернопільщині функціонувало майже 700 млинів

Переважали водяні, парові та пароводяні млини. У 1838 р. почав функціонувати турбіновий млин у Бережанському повіті. Згодом спорудили великі парові млини у Бродях, Тернополі, Кам'янці Струмиловій та в інших місцевостях.

Зокрема, у 1860-х роках був збудований пароводяний млин Блюхера на Дністрі, який переробляв за рік від 12 до 20 тисяч корців зерна (1 корець - 98 кг).

На 1881 рік у Тернополі функціонувало 5 млинів, найбільш відомими з яких були паровий млин Якоба Галла та водяний Самуеля Амаранта.

Як дослідила завідувачка сектора обласного краєзнавчого музею Віра Шумська, загалом на Тернопільщині в цей період фун-

кціонувало майже 700 млинів. Із них: 8 великих парових, 18 американського типу, 9 вітряків та більше 600 звичайних річкових млинів.

На межі 19 ст. водяні млини й вітряки продовжували функціонувати, але парові машини вже поступово їх витіснили. У статистичному збірнику "Skorowidz przemyslowo-handlowy Kr?lestwa Galicyi", виданому Лігою промислової допомоги у 1906 році у Львові, подана докладна інформація про всі млини, які діяли на території нашого краю в цей період. Із цього джерела ми дізнаємося, що багато із них були власністю великих магнатів або ж євреїв. Зокрема, в Бережанам працював турбіновий американський млин графа Якоба Потоцького, у Гримайлові графа Пінінського володіли паровим млином американського типу, у с. Підзамочок, що північніше Бучача, діяв млин того ж типу графів Еміла і Оскара Потоцьких.

У той же час у Великій Березовиці американський валковий млин тримав Льовенстарк Лейб, у с. Баворів на р. Гнізні турбіновий млин мав Коффлеч Ейзик, а в с. Бабинці Кривченської громади млин належав Валдманну Арону.

Господарі млинів мали власні літаки

У 1930-х рр. у Тернопільському воеводстві налічувалося близько 750 млинів і переважали серед них водяні. Зокрема, багато їх було на річках Золота Липа, Коропець, Стрипа, Серет, Нічлава і Збруч. У деяких місцевостях млини сильно конкурували між собою.

Наприклад, на Нічлаві, в її нижній течії в Борщівському повіті, було 5 млинів на 20 км. На великих млинах мололи збіжжя навіть з інших воеводств і експортували муку за межі країни. На них уже застосовували двигуни внутрішнього згоряння.

Для частини млинів життя було коротким, бо під час військових дій Першої світової війни вони були зруйновані (сміт Гримайлів, с. Іква Кременецького району). Дерев'яні млини не тільки потер-

пали від військових дій (сміт Гусятин, знищений у 1941 р.), чи пожеж (Великі Бережці Кременецького; на його місці у 1955 р. збудували ГЕС), часто їх зносила вода під час повеней, як це було, для прикладу, в 1960 р. в с. Загір'я на Зборівщині. Були й випадки, коли селяни через нестачу хліба захоплювали млини, як це було у Ланівцях у 1917 році. Загалом, млини були надзвичайно вигідними підприємствами, тож за них точилися справжні війни.

У багатьох населених пунктах діяло кілька млинів, наприклад, у селах Колодрібка (4), Синьків (3), Гиньківці (2) на Заліщанщині, Білокриниця (3) на Підгаєччині, Багатківці (4) на Тербовлянщині, Горожанка (4) на Монастирищині, Очеретне (2), Сапанів (2) на Кременецьчині, м. Монастирська (2), Залужжя (2) на Збаражчині та ін. У Ковалівці на Монастирищині родина Богушів, яка мала водяний млин, настільки була багатою, що Станіслав Богуш, який вчився на льотчика, мав власний літак і автомобіль. У с. Долина на Тербовлянщині у 1936 р. на місці млина звели електростанцію.

Ще донедавна водяні млини функціонували у селах Трибухівці, Шидлівці (обидва - 19 ст.) на Гусятинщині, Мала Снігурівка (кам'яний) на Лановеччині, Соколець, Губин (19 ст., дерев'яний) на Бучаччині, Мишковиці та ін. У Баворів Тернопільського району збереглися руїни млина, а в 1922 р. у ньому працювали 12 робітників. Нині більшість водяних млинів стоять пустою.

У 2012 р. побачила світ поштова марка "Водяні млини України" із зображенням водяного млина поблизу Бучача.

Так, час минає, і нині працюючий водяний млин - велика дивина. Водяні млини змінили електричні. Та й населення все рідше користується послугами млинарства, віддаючи перевагу готовій продукції. Порожні млини, які колись годували хлібом наших пращів, намагаються обходити, тому що збереглися різні перекази про магічні сили русалок, білих мельників, які, начебто, там живуть... Тож у старих млинів свої казки, як і у нашого дитинства...

Реклама у газеті «Свобода». Телефон: 0 (68) 932-29-05

КУПУЄМО - Мед - Бджолопродукти

ГуртоМед +38 068 135-96-22 gurtomed.com.ua

